

**ELOFIZETÉS**

**HELYBEN:**

Egy évre ..... 24 korona.  
Egy hónap ..... 2 korona.

**VIDÉKEN:**

Egy évre ..... 26 korona.  
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

**HIRDETÉSEK:**

6-hatásos petli sor egyszer 20 fl.  
minden következőnké 16 Hléc.

Ryftár petli sor 40 Hléc.

# ARADI KÖZLÖNY

**POLITIKAI NAPILAP.**

**SZERKESZTŐSÉG:**

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 367.

**KIADÓHIVATAL:**

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.  
József főherceg-ut 22. n.  
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

**STAUBER JÓZSEF**

Vasárnap, július 2.

**Mai számunk főbb közleményei:**

- Miért drágább a trafik?
- Börtönben felejtett foglyok.
- Aradmegye termése.
- Levetkőztetett urinő.
- Megtévedt hitoktató.
- Rikkancsok végnapjai.
- Kanonokok a tábori püspök ellen.
- Harc a minorita-rendfőnöki állás körül.

## Arad és Róma.

Arad, július 1.

Szent Ferenc rendjének kisebbik szerzetét, a minoritákat szőrcsuhába akarják öltöztetni. A lemondásnak és az alázatosságnak ruhája máskor. Most egyebet jelent. A Rómától való teljesebb függést, a ridegebb és minden önérzetnek hijával levő fegyelmet jelenti most ez a ruházat.

A szerzetesnek le kell mondani mindenről, a mi az embereknek élvezetét szerezhet: a vagyonról, a szórakozásról. Le kell mondania, már papi hivatásánál fogva, a hitvesi szeretet és a gyermeki gyöngédség melegéről. Egy dolog maradhatott meg, a szentség szolgálatán felül, a mi-ben kedve telhetett: az embertársak szeretete. Más nyelven ezt mondják e helyett: a népszerűség. Igen, a minoriták népszerűek voltak, mert az idők során, véletlen események és a rend kiváló tagjai révén ez a rend magyar szerzetesrenddé vált. Nem láttuk benne az egész katolikus világra kiterjedő papi csoport-

tot, hanem önálló, sajátos magyar intézményt.

Es ha a magyarságba beléolvadt ez a rend, a franciskánusok testvérszerzete, akkor kétszeres kapocs köti őket Aradhoz. Háromszáz esztendeje ők szolgálják lelki jóval ennek a városnak katolikusait. Amint a magyar történelem eseményei Béla király névtelenjétől kezdve, többnyire barátok írásában maradtak ránk: Arad multja a minoriták naplóiban volt leghivebben megörökítve. Es ennek a latin nyelvű naplónak adataiból alkotta meg a minorita-rend egy kiváló tagja Arad első, nagyértékű krónikáját. A minoritákból kerültek ki a derék papok, a kik az aradi vértanuknak utolsó vigasztalását adták; közülük valók voltak a tanárok, a kik az elnyomatás ideje alatt a magyar szellemet a hamu alatt paráznak megtartották.

Ezeknek az emlékeknek, ezeknek a hagyományoknak révén az aradiakat közelebbről érinti a reform, amely a minorita-rend kedden kezdődő szegedi nagygyűlésén foglalkoznak, s a mely Róma erősebb hatalmátakarja intézményekben és ruházatban kifejezteni. Ha Székesfehérvár polgársága megmozdult Róma igaztalansága miatt, a melylyel a magyar főpásztorok egyik legjelesebbjének, Prohászka Ottokárnak könyveit indexre teszi, akkor az aradiaknak szintén joguk lenne állást foglalni egymásik, ugyancsak Rómából származó igaztalanság ellen, amely a minorita-rendet a tár-

sadalomtól, e nemzeti élettől szigoruan el akarja választani, s a rend törekvéseibe, amely gyakran szolgált hazafias és közérdekeket, brutális kézzel bele akar nyulni.

A társadalom megmozdulására azonban nincs szükség. Egyelőre a minoriták maguk között, a generális részvételével tartandó gyűlésen foglalkoznak a Róma felől ismételtén kísértő törekvésekkel, s bizonyára az ő állásfoglalásuknak is meg lesz az eredménye. A szegedi nagygyűlésnek egy másik tárgya szintén közelebbről érinti Arad népét: a rendfőnök-választását. A magyarországi minorita-rend főnöke rendszerint az aradi római katolikusok plébánosa, tehát az aradi közéletnek jelentős pozíciójába jut.

A rendfőnök-választásnál kevés szava lehet a kívülről jövő, illetéktelen vélemény-mondónak. De az a kívánság bizonyára joggal kopogtathat Szegeden: a rendfőnök olyan ember legyen, aki nem csupán a maga hiveinek szeretetét tudja megszerezni, de tekintélylyel jár minden rendü és válásu ember előtt ebben a városban. Fordítva kell mondanunk: akit rendfőnökké választanak, az ilyen férfiú igyekezzék lenni. Azt a szeretetet, amely az aradi minoritákat évszázadokon át megillette s amely bizonyára legerősebb fegyver a szőrcsuhával ijesztő, a nemzeti jelleg eltörlésére irányuló kísérletekkel szemben, csorbittatlanul csak így lehet a jövő-

## A tarkői lakodalom.

Írta: Peterdi Sándor.

Fábián Orbán kapta magát egy szép napon és Ferdinánd-párti lett. Thurzó uram példáját követte, aki amíg egyik levelében még csak azt írta, hogy: tapogatózni jó leszen és és tudnunk kell, János király megkezdte a háborút, mert ehhez a szélhez alkalmazzuk a vitorlákat, — a másikban már be is jelentette szegéről-végére atyafiának, hogy Ferdinándhoz apott át, mert ott nagyobb becsülése lenne. Amit úgy kell érteni, hogy Ferdinánd valószínűleg többet ígért neki, mint János, a kinek már akkor nagyon rosszul állott a szénája.

Fábián uram a levél vétele után még egy kicsit gondolkozott, de egy napon aztán betelt a mérték.

— Csupás baráttal nem komázom! — kiáltotta dühösen és azon szentül föltette magában, hogy Mária királynő öcscsét fogja támogatni.

A csupás barát, aki annyira kihosta Fábiánt a sodrából, Fráter György volt, a kályhafütőből felvergődött országintéző. Ez mindig összehavarta a kis királyok settenkedő terveit és két kézzel markolt el az orruk elől mindent, úgy, hogy nekik még csak csipegetni valójuk se maradt. Fábián uramat ugyan a

kutya máju névvel tisztelték meg, mert agyafurt észjárásu. hétféle hájjal megkent vala, de azért Fráter György eszen se tudott tulajni.

Mikor tehát Fábián hüllen lett Zápolyához, Bebekék, Balassák, a Perenyiek nagyot örültek; kevesebben maradtak a koncokon osztozkodni. Mert Fábián uram, mint a sakál, ha dögöt érez, akkor jelent meg, a mikor valami zsákmány volt. De hogy ő adott volna valamit, azt ugyan leshették; ravasz eszével mindig kiokumálta, hogy mind a vizen, szárazon ép bõrrel és olcsó szerrel szabaduljon meg.

De valaki mégis bánta, hogy Fábián urammal ellenségeskedésbe került, hogy az öreg kutyamáju nem árul velük egy gyékényen. Ez pedig Pista volt, Bebek Ferenc uram fia. No hát őt sem vetette fel épen a királyhűség Zápolyáért, más okon fájlalta ő Fábián uram Pálfordulását. Ezt az okot úgy hívták, hogy: Eteleka és a gyönyörű virágszál Fábián uram tarkői várában nyilott. A mlóta egy portyázás alkalmával meglátta a leányt, felesküdtött volna ő már töröknek, tatárnak, csak leszakithatta volna.

Ámde az öreg Bebek ku:uc ember volt. Annak a fejével nehéz volt beszélni.

— János királynak esküdtem hűséget, annál már kitartok, Ferdinándból úgy se lesz soha magyar király. Konstantinápoly felől barátságos szellő fujdogál, nekem hát ne bomolj! Ha házasodni akarsz, keress magadnak más

leányt; ne épen a legádázabb ellenem frajlájára legyen guszatusod...

Lassankint bõkte ki a szavakat, épen mint a füstkarikákat a pipájából. És míg a szavak és a füstkarikák szép sorjában gomolyogtak a szájából, magában amugy gondolkodott.

— Van eszemben most magamra haragítani János királyt... Még tárnokmester is lehetek... Eh! a szív sebei nem oly veszélyesek; majd megbékél a flu a sorával.

Ámde Fábián uramnak is baja volt a leányával. Nagyon bántotta ez a szittyát, mert egyetlen gyermeke módfelett a szívéhez volt növe. Még talán a kincseinél is többre becsülte, jobban szerette. Egész bizonyos nem vagyok felőle, csak úgy hiszem; mert amióta hogy Eteleka, mint sebzett madárka magába zárkózott, az öreg Fábián is emberevő kedvében volt. Ha a leánya legalább sirt, jajgatott volna, még legalább apja kiadhatja mérgét, nyugtalankodását zsörtölésben, lármában; de Eteleka nem panaszkodott, csak arcának rózsái kezdtek hervadozni és a szemében tündöklő csillagok borultak mindjobbán felhőbe.

— Kutya lánchordta, itt tennem kell valamit! — dünyögött Fábián. Csak nem engedhetem a saját véretem elpusztulni. Ezek a fehérnépek is csak bajra születnek! Anyi délceg levente megfordul várudvarunkban; hát nem

nek átadni, ha a minoriták vezetői tisztüket nemcsak az egyház, hanem Arad egész lakosságával szemben kellően fölismerik és gyakorolják.

## Miért drágább a trafik?

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, július 1.

Amire annyi ember várt feleletet, azt ma megtudta Lukács László pénzügyminisztertől. A dohány drágítása miatt hozza intézett interpellációra válaszolva kijelentette, hogy az államnak pénzre van szüksége és ezért emelte a szivar árát. A képviselő urak ezt tudomásul vették és minthogy úgy sincs ellene appellálás, most már ebben a tudatban kell szivni a rossz, de megfizethetlen szivart. Mert a dohány akkor sem lesz olcsóbb, ha nem fogadjuk el a miniszter válaszát.

Náray Lajos alelnök 10 órakor nyitja meg az ülést. Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Bemutatja a főrendiház átiratát a tegnapi ülésben megszavazott indemnitásról. Jelenti, hogy a király Josika Samu báró a főrendiház alelnökévé nevezte ki. Felolvassa Lönyai Gábor levelét, melyben két havi szabadságot kér.

Az interpellációs könyvben a következő bejegyzések vannak.

P. Abraham Dezső a dohányárak emelése; Szmeccsányi György Beszkid Antal mentelmi jogának megsértése tárgyában.

Lovász Márton: A szegedi választáson részt vett tartalékos honvédtisztek indokolatlan megszüntetése tárgyában.

Az interpellációkra fél kettőkor tér át a Ház.

Napirend előtt folytatta a Ház

(az appropriáció tárgyalását.)

Szabó István (kisgazdapárti). Kijelenti pártja nevében, hogy a kormány iránt bizalmatlan, a javaslatot nem fogadja el. Támadja a kormányt a választások miatt. Követeli az általános választói jogot, mert ez a parlament nincs feljogosítva arra, hogy a katonai létszámot emelje, mert a többség nem evvel a programmal nyerte el a mandátumokat. Beszéli a véderő javaslatokról és kijelenti, hogy ha a választók tudták volna, hogy milyen áldozatot követel tőle a kormány, bizonyára nem adott volna többséget. A miniszterelnök azzal fenyegetőzött a bizottsági ülésen, hogy feloszlatta a Házat, ha nem megy keresztül a véderő reform. Ne legyen ez csak üres fenyegetés, hanem tegye is

meg azt, mint ahogyan kötelessége is a nemzethez apellálni, mely a múlt választáson nem adott felhatalmazást a többségnek ilyen horribilis katonai terhekre. Tiltakozik a közigazgatás államosítása ellen.

Haller István (néppárti). Pártja álláspontját fejtegeti. Kritizálja a kormány politikáját, amelyet óvatosnak tart. Követeli, hogy a kormány kényesebb kérdésekben is valljon színt. A választójog reformjára vonatkozik ez különösen, mert ebben a kérdésben ma sem tudjuk még, hogy a többség véleménye. Lukácshoz, vagy Tisza Istvánhoz csatlakozik.

Kifogásolja, hogy a kormánynak nincs szociális érzéke. Bizonyítja ezt az, hogy az argentinai busbehozatalt nem engedte. Attér ezután a véderőreformra, annak tárgyalását helyteleníti. Foglalkozik a néppártot ért támadásokkal és azokat cáfolja. A javaslatot nem fogadja el.

Ezután szünet következett.

(Szünet után)

Benedek János bizalmi szempontból az appropriációt és minthogy a kormány ellen bizalmatlan, a javaslatot nem fogadja el. Bizalmatlanságának több oka van. Elsőben az, hogy a kormány a választási reformot még nem terjesztette elő. A koalíció halva született gyermek volt, de bukásának egyik legfőbb oka volt, hogy nem volt egységes programja, a másik oka volt, hogy a megígért választási reformot nem valósította meg. A mai kormány is készül ezzel a nevezetes és szükséges reformmal, mert nem liberális és nem mer szembe szállani a konzervatív irányzattal. Alkotmányosságunk fejlesztése végett is szükség van a reformra. Az előzetes királyi vétőt el kellene törölni. A mai nap is szomorú a népre, mert a mai nappal drágult meg a dohány és a szivar és épen azoknak a dohányosoknak az árát emelték föl, a melyeket a szegényebb néposztály fogyaszt. A szeszadóról is beszél és a többi között azt mondja, hogy a pálinka üdítő gyöngyharmat a szegény embernek. (Derűtség.) A mai kormánypárt nem szabadelvű, elfelejtette a liberális hagyományokat és már ezért sem fogadja el a javaslatot.

Baöthy László előadó betérjesztette a pénzügyi bizottság jelentését az agrárbankról és Fiume, Pozsony, Zigráb városok kölcsöneiről.

Elnök indítványára hétfőn folytatja a Ház az appropriáció tárgyalását.

(Drága a szivar.)

Következett az interpelláció.

Abraham Dezső: A mai nap gyásznapja a dohányzó magyaroknak (Derűtség.) Ő maga nem szokott dohányozni. (Derűtség.)

Fölküldetés jobbról: Ez nem hazafias dolog. Abraham Dezső a dohány, szivar és cigaretták árak fölemelése dolgában interpellálta meg

a pénzügyminisztert, mert szerinte nem volt megokolt a dohányárak ekkora emelése.

Lukács László pénzügyminiszter elsőben a dohánymonopóliumról kijelenti, hogy ellene alapos kifogást tenni nem lehet, mert biztosítja a dohányárak szabályozását. A monopólium ellen való antipatia az abszolutizmusból eredt, de ma semmiféle jogosultsága nincs. Az árakat azért kellett emelni, mert nem felelnek meg más dohánytermelő államok dohányárainak, sem pedig a mi termelési viszonyainknak. A legutolsó dohányár-megállapítás 1888-ban volt, azóta csupán egyes dohányosok árát emelték föl. Huszonhárom év óta nagyon megváltoztak a viszonyok; növekedett a föld ára, emelkedtek a munkabérek és a termelési költségek. Az államnak pénzre van szüksége és azt hiszi, hogy alkalmasabb téren nem lehetett volna fokozni a kincstár bevételeit, mint éppen a dohánynál, amely inkább élvezeti cikk, vagyis luxus. Meggyőződése, hogy az állam nem járt el helytelenül, amikor a dohányárakat fölemelte. Statisztikai adatokkal mutatja ki, hogy óriás módon emelkedett a dohányosok fogyasztása és már ezért is jogosult az áremelés. Olcsóbb szivarok és szivarkák gyártásáról gondoskodni fog. A külföldi szivarnemek dolgában pedig legközelebb előterjesztést tesz a törvényhozásnak. Kéri válaszában, tudomásul vételét. (Élénk helyeslés jobbról.)

Abraham Dezső nem vette tudomásul a választ, de a Ház többsége tudomásul vette.

Ezzel az ülés negyed három órakor véget ért.

## VÁROS ÉS MEGYE.

Kórház-bizottsági ülés. Aradvármegye kórházi bizottsága folyó évi július hó 4 én d. e. 1/12 órakor a vármegyeház kis üléstermében ülést tart, amelynek tárgysorozata a következő: 1. A husszállításra beérkezett ajánlat elbírálása. 2. A kórházi felszerelési cikkekre beérkezett ajánlatok elbírálása.

A megyei központi választmány ülése. Aradvármegye központi választmánya folyó évi július hó 1 én délelőtt 9 órakor a vármegyeháza kistermében ülést tart, amelynek tárgysorozata a következő: Az országgyűlési képviselő választók 1912. évi ideiglenes névjegyzéke ellen beadott felszólamlások és észrevételek feletti határozathozatal. Az egyes választó-kerületek névjegyzékai a következő sorrendben fognak átvizsgálatni: 1. Magyarpécska, 2. Máriaradna, 3. Világos, 4. Ujszentanna, 5. Kisjenő, 6. Borosjenő, 7. Józshely.

épen abba kell belehabarodnia, akinek az apja úgy sem fogadná el menyének! Csak nem pártolhatok át most János királyhoz... Ferdinánd mindjárt a nyakamra uszítaná egynéhány vért csapátát, aztán mehetnék! Kulya kutyánszki! Csak egy kicsit várna az a leány... Hátba Zápolya kiveri a németet... akkor még s lehetne... ejnye no...

És az öreg sokat hümmögött, sokat türengött. Valamit szeretett volna kisütni, valami olyast, hogy a leány megkapja azt, akit akar; hogy az ő vára és minden marhája is sértetlen maradjon, hogy Zápolyát magára ne haragítsa, de Ferdinándnál se szózza el a levest.

— Hiszen nem hiába neveznek engem a kutyamájúnak, vagy mi! — dünnyögött magában.

Azután csak szötte, csak bogozta agyának legrejtettebb zugában a terveket. És lassanként derültebb lett az arca, gond nélkül a járása. Ő már látta a terv finom szálait, amelyek majd körülveszik, befonják az öreg Bebeket, amíg csak egyszer zsupsz! a kövér légy belepotyan a hálóba. Zümmögött aztán.

Fábián uram most már ha látta Etelkát, megmegcirogatta arcát, aztán lágy hangon batusgatta.

— Hát az a Bebek fiu... mi...

A leány arca bizony belepirult.

— Annyira szereted? Kulya labánszki! Egy-két látás után?... ejnye... ejnye

Etelka csak a vállait vonogatta és könyvein keresztül próbált mosolyogni.

— No majd, majd gyöngyöm, rubintom, majd, majd... és azzal hamisat kacintott. Aztán megpacsolt a saját, borostás arcát... vagy talán megcirogatta...

Épen ebben az időben vendéget kapott Tarkó vára. A gazdának anyai ágon unokahuga, az öreg Sztreccsnyóiné jött látogatába és az néhány napi ottidőzés után elvitte Etelkát magával vagy két hétre.

Aztán egy kis idő megint elmúlt, nem történt semmi nevezetes, hanem az, hogy Fábián uram beteg lett, a cselédség szabadabban járt, kelt, eleinte egymás között suttogták ijedten, aggódva, hogy a várur ágyának esett, de a hirlassanként, mint a fű között tovasikló gyík, szaladt tovább, le a faluba, a jobbágyok közé, a szomszéd határba. Nem is lehetett titkolni, nagyon a végít járhatta az öreg, mert módfelett szentes lett.

A hír olyan, mint a kuvasz kutya minél tovább szalad, annál nagyobbakat vakkant. Már azt is tudták, hogy a vár egyik nagytermét kápolnává alakította át és papot is hozott. Nagyon megsimogathatta az öreget az Isten haragja, hogy így sietett tisztára mosni a lelkét.

Egy napon kürt harsant meg Bebek uram sziklafészkének tövében: estafeta érkezett Tarkó várából és levelet hozott Bebek uramnak.

— Hallom, hogy az urad veszkődik a ka-

szással — morogt Bebek a küldöncre. — Berekokra keltek már, mi?

— Vagy igen — verődött vissza a szó a a küldöncről — de aligha az uram kerül a kaszás fölibe.

— Aztán mit akar tőlem? — add erőbb a levelet.

A küldönc átnyújtá, Bebek szétteregé és kezdé olvasni:

Tekintetes

Bebek Ferenc

vitézlő uramnak.

Keserves és szomorú állapotomban bárati jobbotat ajánlom kigyelmeiteknek; Isten jó egészségessé hozza élettél megáldja.

Ur Istennek ő felségének decretoma az, hogy valakik a világra születettek, az Ádámnak esései miatt innen ki is szólítottasnak. Tetszik Isten őfelségének ez decretomát most rajtam végre hajtani, ami még is léssen nemsokára. Jézus Krisztus minden én bűneimből vére hullásával megmosogatva, ez árnyékvilágból könnyű röpítését óhatanám belkernem. Kigyelmeiteknek atyafiságos jóindulatát kérem s kezesztyén szokás szerint, utolsó szolgálatát. Melyhez képest keserves házamban testamentumom megcsinálására megjelenni kérném

Datum 2 októbris, anno Domini.

Atyafiságos idevezlettel

Fábián Orbán.

## Aradmegye termése.

— Kedvező kilátások. — Az országos becslés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 1.

Péter és Pál napján a régi hagyományokhoz híven minden határban megkezdődött az aratás. A buza ugyan még nem teljesen érett, az árpa vágása azonban néhol már be is fejeződött. És pedig általában jó eredménnyel, amint hogy a buzatermés is Aradmegyében a közepesnél jobb és jobb a tavalyi termésnél is. A buza aratása mindenhol megkezdődik néhány napon belül és az aratási szerződések megkötése általában simán ment. Munkás van elég bár viszont néhol meglehetősen magasak a napszámok. A legtöbb helyen azonban az aratást részesezésre végeztetik.

A termés-kilátásokról Aradmegye egyes járásából a következőket jelentik:

Az aradi járásban a termés-kilátások kedvezők. Mácsán a buzákat jól állanak s ha forróság nem lesz, úgy közepesnél jobb termésre van kilátás. A rozsot már vágják. A buzát egyes helyeken már hűfőn, máshol csak esőtörtökön kezdik aratni. Aratók biztosítva vannak. A nők napszáma 1.50—1.60 K., a férfiaké 2.40—2.80 K., de a férfiak többnyire részesekek. Gyorokon az aratók már elszerződtek és a napokban megkezdődik az aratás. A termés előreláthatólag jó közepes lesz.

A pécskai járásban közepes, a tavalyinál jobb termés várható s az aratás általában hűfőn kezdődik. Az aratók rézre dolgoznak. A rozs és árpa, mely az utóbbit már le is vágják közepes eredményt ígér. A kukorica nagyon szépen áll.

Az eleki járásban a termés jó közepes. Három-négy nap alatt kezdődik az aratás. Az arató napszám férfiaknak 3, nőknek 2 korona. A gazdák igen meg vannak elégedve a tavaszival és a kukorica is bő termést ígér.

A kisjenői járásban a termés-kilátások jók. A kisjenői uradalomban a termés a közepesnél jobb lesz. Az aratás már tegnap megkezdődött. Az aratók 4—5 korona napszámot kapnak. Nagyon szép a kukorica is. Zarádon közepes termés lesz. Az aratást csak a hó közepe felé kezdik. Aratómunkásokban nincs hiány.

A világosi járásban az aratás a jövő hét derekán kezdődik. A buza gyönyörű és előreláthatólag jól fog fizetni is. A kukorica jól fejlődik, a zab azonban gyenge. Az árpabogár az árpatermésben sok kárt tesz, a termés mégis jó középkorú lesz. A munkanapszámok hat és tiz korona között váltakoznak.

A borosjenői járásban gyenge termésre van kilátás. A buza ritka és sok helyütt rozsdás, általában pedig a nagy forróság miatt szorult. A tavaszi vetés, árpa, zab jó. Kukorica hiányosan kelt. Arató férfiak napszáma 3 K, nőké 2 K. Aratók vannak elegenden. Bokszezen elég jó lesz a termés, a buza közepes. Kapásnövények gyengék. A tavaszi elég jó, kukorica nagyon sokat ígér. Munkásviszonyok kielégítőek.

A ternovai járásban jó közepes termés várható, bár a sok eső sokat rontott. Az aratási munka erő elég drága, de a szerződéseket már megkötötték és a napokban kezdődik az aratás. A kapásnövények, ahol tavasszal víz nem volt, szépen állnak.

A máriaradnai járásban a buza és a kukorica nagyon jó. Az árpát már levágják a jövő héten az aratás is megkezdődik. Munkás kevés van, férfinapszám 2—3 K, asszonyoké 1'60—1'80 K. Soborsinban a kilátások jók. A buza nagyon szép, rozs ellenben kevés. Aratás jövő hét végén kezdődik. Az arató napszám 3 korona körül mozog.

A borossebesi járásban a buza a kedvező időjárás miatt utóbbi időben sokat javult, úgy, hogy 6—7 mm. várható holdankint. A rozs ritka, a zab és tengeri ellenben jó. Arató napszám férfiaknak 3 korona, nőknek 1 korona 60 fillér. Arató munkás van elég.

A nagyhalmgyi járásban nagyon szép termés várható s a buza most különösen szépen fejlődik. Aratás csak két hét múlva lesz. A kukorica visszamaradt fejlődésében. A munkásviszonyok jók, az aratást helybeliek végzik részesezésre.

Budapestről jelentik: A ma délután két órakor megjelent hivatalos termésbecslés szerint a buza várható termése 44,323.800 métermázsa. A tavalyi eredmény 46,185.023 métermázsa. A buza bevetett területe 5,803.195 katasztrális hold. A rozs várható termése 12,620.600 métermázsa, a tavalyi 13,294.03 métermázsaival szemben. Az árpa és a

zab fejlődésének a júniusi időjárás nagy hasznára volt. A minősítő adatok szerint az árpa huszonöt, a zab pedig tizenhat vármegyében javult.

## Börtönben felejtett foglyok.

Közgazgatási fotográfia.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Keszthely, július 1.

Még ez év március 27-én történt, hogy a csendőrség két francia munkást hozott a keszthelyi szolgabírószágra erős fedezet mellett. A bűnük az volt, hogy az országuton ballagva csendőrökkel találkoztak, akik igazolásra szólították fel őket. A szolgabírószágra a két francia munkást, névszerint Alexandre Le Mével-t és Cornet-et 3—3 napi elzárásra ítélte csavargás miatt. A szegény páriák, kik francia anyanyelvükön kívül semmiféle más nyelvet nem bírnak, beletörtődtek a büntetésbe és rózsás reményekkel várták a három napocska leteltét, a mikor ismét utnak indulhatnak a tavaszi illattól áthatolt országutakon Budapest felé, ahol munkát kerestek volna. Ugyanis az egyik okleveles gépész, a másik pedig elektrotechnikus. Szép reményeikben azonban szörnyen csalódtak a franciák, akiknek csak úgy zugott a fejük a világhírű magyar vendégszeretet legendáitól. Csalódtak, mert három nap múlva nem a megváltás órája következett rájuk, de egy bonyolult, hosszadalmas, inkvizítorius eljárás, mely még ma sem ért véget. A szolgabírószágra ugyanis úgy gondolkozott, hogy az ilyen csavargókat ki kell utasítani az országból még pedig diplomáciai uton.

Hogy ez a diplomáciai ut micsoda? — Nem más, mint hogy az iratokat át kell tenni a megye alispánjához, az alispánnak a miniszterhez, a belügyhez, ennek a külügyhez, ennek a francia külügyminiszteriumhoz és így tovább, le egészen sous-prefet-ig és csak azután jönnek az igazoló iratok ugyanezen uton visszafelé a keszthelyi szolgabírószághoz. Még elgondolni is rossz, hogy mit jelent a diplomáciai ut. Hát még ha magyar hatóság is tényezőjévé válik ennek az utnak!

Mert az történt, hogy most 1911. június hó 30-án, tehát három hónap múlva a szegény franciák még mindig a keszthelyi szolgabíró-

— Mondd meg az uradnak, — fel-lé a le-vél elolvasása után Bebek a küldöncnek, hogy elmegyek. Indulj.

A küldönc sarkon fordult és eltávozott.

— Hm, — töprengett a várur, hogy a halál vizitába készül hozzá, micsoda istenes tempózása lett; úgy látszik, régi természete elpárolgott, mint fecskeváló hó a nap mosolyára. Aztán hogy épen hozzám, ellenségéhez fordult... Nem ortályoskodom... elmegyek, de résen leszek. Abban a tesamentumban is valami fufurg lehet. Az öreg még a másvilágról is visszajön, ha eresztik, hogy megcsaljon valakit.

Másnap virradatra Bebek a fiával együtt felkerekedett, de ötven fegyveres vitézt is vitt magával. Azok ott ütöttek táborc Tarkó várának tövében; husz fegyveres vele ment fel a dobogó hidon át a várba.

A nagy, vízshangos teremben feküdt Fábán uram farkasbőrrel letakart ágyában. Bebek kemény léptekkel ment feleje es kezét nyújtotta. Fábán — kicsit nyögve — reszkető kezekkel üdvözölte Bebeket es fiát.

— Eljöttünk, — kezdé Bebek az öreg — ha tehetünk valamit, hogy lelked megváltása testedtől könnyebb legyen, szólj.

— Meg fogok halni — nyögte Fábán — ütött az óram. A mit tettem, azzal majd csak elszámolok a menybéli bírónak; de mindent rendben akarok itt hagyni. Itt a végrendekezésem, olvasd el.

Az öreg egy paksamétát adott át Bebek-

nek, azután köhögni kezdett, hogy majd kiadta a lelkét.

— Hej, hogy üvölt a ha! kutyája! No nem soká tart.

Bebek uram azalatt mohó szemekkel olvasta a kapott irást; de bizony meg a füle is belevörösödött. Adta rozoga vén csontja! mennyi kincse van! ott van felsorolva a papiroson egymás után. Mennyi arany, vert tányér, ezüst bilikom, kupa, hány kősztyü, drágaköves boglár, vizált selyem, kamuka, rokoja, himzett patyolat. Aztán mennyi tallér! Ennyije tán még a szépesi grófnak sincs, pedig annak 52 vara van és 40,000 embert is fegyverben tud tartani.

— Mindzt leányomnak, egyetlen örökömnek adományozom — nyögte Fábán. — Ó volt mindenem, legyen az övé mindenem. Utolsó akaratomnak tanul kigyelmelek, hogy szót tegyenek, ha ortályoskodó atyafiak támadnának ellene.

Azzal az öreg felcélhódott, marokra fogta a kalamust és nagy ügygyel-bajjal a testamantumra kanyarította nevet. Nagyobb hitelesség okáért leoldotta nyakáról a cimeres gyűrűt és még azt is reányomta a tenyéryni sárga viaszra.

A hivatalos aktus véget érven, Bebek uramék is készülődni kezdettek.

— No még ne — marasztalta őket Fábán; egy-két korty bort csak üritenek az egészségemre — szólt köhögésbe fulladt, száraz nevetés el.

A szolgálak bort hoztak. Kocintottak.

— Etekkát nem látom — szólalt meg kis szünet után Bebek István. Nem tudva türtöztetni magát.

Minden percben jöhet... én is várom... lökte ki nagy kinnal magából Fábán a feleletet — aztán fáradtan hanyatlott vissza párnájára.

Ebben a percben kúrtharsanás, lódobogás hangzott, majd szétnyílt a szárnyas nagy ajtó és Eteka lépett be. A leányka bámulva nézett Bebekre, aztán, hogy az István gyerekre tévedt a tekintete, elpirult, mint a tavaszi esthajnal.

— Atyám... mi ez... fegyveresek a vár tövében... a teremben Bebek uraimék és te... Teremtő Isten! — atyám! — kiálta a leányka és odarogyott atyja ágyára.

— Semmi gyöngyöm... ne rémülj meg... mindjárt meggyógyulok... De fogi hát kezet Bebek uramékkal; nincs már baj... kibékültünk...

Eteka huzódozva nyújtotta oda kezét Bebek uramnak, aki hirtelen kétfelé simította deresedő marcona bajuszát és megcsókolta a leány kezét. Ezt se igen tette meg meg ő kelme; de mikor olyan átkozottul szép volt a leány.

— Adta fickója! — dörmögte úgy befelé, magába — csakugyan nincs rossz gusztusa! Ejnye, de kár az ilyen leány a németnek. Pedig biztos, hogy az kaparintja el...

A fiatal Bebek is sietve követte apja példáját, de ő már mind a két kezét megcsókolta

ság kenyerét eszik, mert az iratok még mindig nem jöttek vissza franciaországból! De hogy is jöhettek volna vissza, mikor még oda sem mentek! Amikor még a magyar belügy-miniszterium se tud semmit a két francia foglyról. Amikor az iratok most három hónap múlva is valahol Zalaegerszegen hevernek az alispáni hivatal valamelyik poros asztalán.

Mi történt azonban közben? Közben az történt, hogy az a szegény két fiatalember, akiknek idősebbike 24 éves, türelmetlenül kezdett és kiabált, — de francia nyelven, amit az örök úgy értettek, hogy ezek az emberek nagyon jól vannak lakva és jókedvükben kiabálnak. Megvonták tehát a reggeli kenyeret, a vacsorát tőlük és az ebédhez is csak annyi kenyeret adtak, amennyi a hust sulyban pótolhatja. De ezt már a rendőrközegek is megsokalták. Zugolódni kezdtek a szegény két francia miatt, akiknek, ha nyelvét nem is értették, de szívükbe vájt azoknak arcukról lerívó bánata, nyomorúsága. Titkon, lépve csusztattak be nekik kenyeret és szivarvéget.

Ilyenek voltak az állapotok mindaddig, míg e szörnyű eljárás híre egy újságíró fülebe nem jutott, aki bebocsátást kért a foglyokhoz, hogy beszélhessen velük és meghallgassa bajaikat és felülvizsgálhassa ama kósza híreket, miket a két ártatlan foglyról már városzerte elterjedtek.

Megdöbbenve hallhatta és látta, hogy mindaz, ami a börtönből kiszivárgott, csak csekély része annak a végtelen nyomorúságnak, mely szeméi elé tárult. Deszkapricscsen, erőtlennül a kiéhezéstől, rongyosan, piszkosan feküdt ott a két francia fiatalember, kik az újságíró Messziásként fogták körül, a midőn ez anyanyelvükön szólította meg őket. Elmondták, hogy három hónap óta inget nem váltottak, mert nem adtak nekik, hogy éheznek, hogy félnek a megőrüléstől, mert nemcsak, hogy munkát nem kapnak, de még olvasni valót sem stb.

Az újságíró első gondolja az volt, hogy express levélben közölte a két fogoly ügyét M. de Fontenay-vel, a budapesti francia főkonzullal, aki erre ugyancsak rögtön a következő levélben válaszolt francia nyelven:

„Uram! Mihelyest megkaptam 21-éről kelt levelét, elmentem a belügyminiszteriumba, hogy magyarázatot kérjek két honfitársam elfogatása felől.“

„Szabó László miniszteri tanácsos akkor kijelentette, hogy semmiféle értesítést nem kapott Keszthelyről ebben az ügyben és hogy azonnal sürgőnyileg kér az illető hatóságtól felvilágosítást. E főhivatalnok egy-szersmind azzal nyugtatott meg, hogy holnapra már kimerítő felvilágosítással fog szolgálni.“

„Igen köszönöm, Uram, hogy honfitársaim kínos helyzetéről engem felvilágosított és hogy segítségükre jött.“

Fogadja, Uram, nagyrabecsülésem biztosítását

M. de Fontenay  
konzul.“

A kellő felvilágosítás azonban késett. A főkonzul ezért utnak indította Ernest Michel konzult Keszthely felé, aki ideérkezve azonnal ellátogatott a börtönbe. Michel konzul szemébe könnyek toltak a szegény francia fiuk láttára, akik igen intelligens emberek és a konzul saját véleménye szerint minden gasság távol áll tőlük. Megkezdődtek a telefonálások, a sürgönyözések, a — diplomáciai ut. Most már az alispán is megmozdult sürgönyözött a szolgabíróknak, ez meg az alispánnak, az meg a miniszternek és így valószínű, hogy a két szerencsétlen fogoly mihamar utra kelhet szebb hazájuk felé. És ha haza értek, bizonyára együtt fogják énekelni a grenebli tisztekekkel:

„Salut, salut à la Hongrie  
À la patrie des Magyars

À cette terre chérie  
De la villance et des arts“.

[Üdv, üdv Magyarországnak  
A magyarok hazájának,  
A vitézség és bátorság  
E kedves földjének.]

Keszthely, július 1.

(Érkezett délután 4 órakor.) A belügyminiszter táviratilag elrendelte a francia foglyok azonnal történő eltoloncoltatását.

## Levetkőztetett urinő.

— Komplikált kaland. —

— Saját tudósítónktól. —

Brassó, július 1

Sok kellemes kalandról hallottunk már, de olyan kellemetlen kaland ritkán ért még halandót, mint a minőben egy budapesti uriaszozonyak volt része Brassóban. Ha még csak egy lett volna, de a sors szinte drámai gyorsasággal hárommal tréfálta meg. Az esetről a következőket írják nekünk Brassóból:

A minap éjjel Brassóba érkezett egy fiatal budapesti asszony, egészen egyedül. Boldogan szállt le a sütőkemencének beillő kupából, hogy az Európa szállóba hajtasson. Kosarát egy hordár föltette egy fiákker bakjára, az asszony pedig értékes holmival telt kizitáskáját ülése mellé helyezte. A fiákker gyors ügetéssel hajtott be a városba. A hűvössé vált levegőt szinte elernyedve élvezte a hosszú utazástól kimerült asszony.

Egyik utcában hirtelen egy katona ugrott föl a kocsi hágsójára és se szó, se beszéd, elkapta a kizitáskát s eliramodott vele. Ez volt az első kaland, de nem a legkellemetlenebb. A fiákkeres, mintha mi sem történt volna, tovább hajtott. A kárvalott hölgy, megpillantván egy rendőrt, megállította a kocsit s elpanaszolta neki a dolgot.

— Bizonyos, hogy katona volt? — kérdezte a rendőr.

— Bizonyos.

— Henvéd, közös, közlegény altiszt?

— Sötétben minden baka egyforma.

— Akkor csak tessék visszafordulni, talán ráakad. Én is követem.

A fiákker visszafordult.

Amíg ez a jelenet lejátszódott a rendőrrel, katonai botrány történt a Kut-utca sarkán. Egy honvédőrmester megszólított egy őrvezetőt, hogy miért nem szalutált neki. Ebből szóváltás támadt a két altiszt között, majd az őrvezető ököllel mellbevágta a föllebvalóját, aztán futásnak eredt.

A véletlen, ez a nagy drámairó, akként intézte a dolgot, hogy a meglöpött uriaszozony fiákkerje éppen ebben a pillanatban ért a Kert-utca. A megszorított őrvezető, — mi lehetett tőle? — egy merész ugrással benn termett a kocsiában s nem is hederítve az utas hölgyre, rákiáltott a kocsisra:

— Pajtás, hajts gyorsan, kapsz egy koronát!

A kocsis szót fogadott s veszett iramban hajtotta a lovakat, amelyek hátán pattogott az estor.

Etelkának. Talán egy kicsit meg is szorította, amikor — egy pillanatra — egymás szemébe néztek.

A leány azután visszaszaladt atyjához és odahajította fejét annak halovány arcához. De hogy is nézett volna többet Bebekre: hát még a fiara! De annál többet nézte ez a szépséges virágszálát.

— És most Bebek uram, mondanék még egyet — kezdte Fábían. Én — és ezt jól tudja kigyelmed — már nem sokáig fogok lábatlankodni. Hát a leányomnak kegyed lenne az apja? A fiatalok ugyanis szeretik egymást... Én már nem számítok... hiszen a ki berukkolt az égi regimentbe, az már se Ferdinánd párti, se Zápolya párti...

— Atyám! — sikoltá a leány és kétségbeesve ölelte át atyját.

Bebek uram csalatt nagyon rágt a bajuszát. Igaz; az öreg nem soká viszi már... aztán annak a leánynak mekkorra gazdagsága van... És az a fiu milyen rimánkedva néz rá... Kár volna az a leány valami idesszakadt Ferdinánd katonának... Meg az a tárnokmesterség is valami... mert az a biztos... hiszen Zápolyának a sok pénzéből olyan szép csapatot ültetnek kóra ő meg a fia...

Határozott.

— Allok elébe! Én nem bánom! Pista — ott áll a menyasszonyod! Öleld meg — aztán leány ide az ölembé...

Etelka odarejté arcát édesatyja fakó arca

mellé... Egymás mellett pihent a pirosító élet — a sápadt halál; a letört, kiszáradt galy és az üde rózsá...

— Csak menj... ott a te helyed... És ha kigyelmednek is úgy tetszik — sutogta Bebeknek Fábían, az egyházi szertartás is megtörténhetnék. Megtörő szeméim hadd lássák az ifju párt; a tömjénfüsttel együtt szálljon lelke is az ég felé... Készen van minden...

Fábían lankadtan intett, a szomazéd szoba ajtaja erre feltárult, a lobogó gyertyák által díszített oltár előtt állt a pap... és két oldalt a felgyült várlakók. Még Satrecsnyóiné asszonyom se hiányzott.

És a fiatal pár az oltár elé járult; a pap megáldotta frigyüket, még szép beszédet is mondott. Ugy látszik erre az esküvőre erősen elkészültek.

Azalatt Fábían uram nyugodtan feküdt ágyában.

A fiatal pár mint férj és feleség tért vissza az oltártól. Az öreg Bebek hangosan lépkedett utánuk; már tárnokmesternek érezte magát. Ahogy Fábían uram ágya elé érték, az öreg fáradtan fordult feléjük.

— Készen vagytok? No, akkor jó! — szólt és szétcsapva a takarót, kilépett az ágyból. Egészen fel volt öltözködve; még csizma is volt rajta.

Bebek uram és a fia majd leestek a lábukról. Etelka nem értette, mi történik.

— Bizony isten megfájdult a derekam a sok fekvéstől, szólt az öreg Fábían nagyo-

kat nyujtózva! No Bebek uram, ne nézzen reám akkora karika-szemekkel! De hát kellett egy kicsit adnom a haldoklót, mert ugyan másként ide nem jött volna kigyelmed; és ha a testamentumot el nem olvassa, bizony epekedhetek volna a szerelmesek egymásért No, ne haragudjék! Előbb-utóbb csak elpatkolok, aztán ugyanis mindenemet megkapják a fiatalok, ha nem is éppen annyit, mint amennyi a pergamenten írva vagyon, mert anyyim nincs.

— Hej, de prószkolt az öreg Bebek! Először fogadkozott, hogy kettőhasítja Fábían uramat és izétépi azt a kutyamáját, aztán a fiával erősködött, hogy hagyja ott a leányát és menjenek.

— Hová? — kérdé Fábían.

— Hová? hát haza! — dörgött Bebek.

— Ugy? a várába érte kigyelmed? Nem lehet. Kigyelmed magával hozta a vitézeit, az alatt az én csatlósaim és fegyvereseim már rég körülfogta a várat... Talán benn is vannak... Kigyelmed hadifogoly, vitézeiben, akiket magával hozott, ne bizakodjék, mert azok csendesen szundikálnak a gyepen... A lakodalom örömeire nagyokat ittak... no meg egy kis altató is volt a borukban...

Persze, az öreg Bebek most még jobban dühöngött, hogy így tuljártak az essén; de Etelka is, Pista is addig-addig kérlelték, míg megnyugodott.

A meglepett uriaszony még föl sem ocsudhatott a derült égből lecsapó honvéd vakmerőségétől, amikor az őrmester utólérte a fiakkert s ő is fölkapaszkodott a kocsira. Dulakodás, csépelés, sikolás, ostorcsattogás. A két hadi típorta, gyomroztá, püfölte egymást s e közben a boldogtalan hölgyet — minden sértő szándék nélkül — is kegyetlenül oldalba döfködtek, cibálták, rugdalták.

Ez volt a második számú kaland, de még ez sem volt a legkellemetlenebb. A csattanak néhány rendőr vetett véget. Az őrzetét közrefogták és be-kisérték, a szörnyen megesufolt hölgynek pedig azt a tanácsot adták, hogy csak hajtsa az Európa-szállóba, majd igazságot szereznek neki.

Jó. A kocsis újra fordított egyet a rudján és elindult a gumikerekül a szálló felé. Az egyonfeszített, összekarmolt uriaszonyt elhagyta az ereje. Épen a Transsylvania-kávéház előtt jártak, a mikor a kocsis, hátrapillantva, észrevette, hogy utasa ájultan fekszik az ülésen.

— Segítség egy nagysága elájult! — kiáltott be a tulzafolt kávéház terraszára.

A következő pillanatban az ott büsülő publikum, többnyire fiatal ember, katonatiszt és civil ott termett a kocsinál s az elalélt hölgyet bevitte a terraszra. Természetesen — hisz fiatal emberek voltak, a hölgy pedig csinos és kíváncsi — először is higombolták az ájult nő bluzát, levették a fűzőjét, szóval olyan szamaritánusi buzgóságot fejtettek ki körülötte, hogy a mire a páciens eszméletre tért, akár rögtön a fürdőbe léphetett volna.

Ez volt a harmadik és a legkellemetlenebb kalandja. Különbö a teljesség kedvéért még hozzáfűzzük, hogy ellopott kezításkája nem került meg.

## Megtévedt hitoktató.

— Cifra bűnök egy zárdai iskolában. —

Temesvár, június 1.

Temesvár városának fájdalmas botránya van. Ennek a botránynak az aktái már az ügyészség előtt fekszenek, a rendőrség befejezte a nyomozást, kihallgatta egy rettenetes bűnök: titokban ki tudja mióta végzett fajtalan-ságoknak szerencsétlen kis áldozatait. Nyolc és tízéves kisiskoláslányoknak a tragédiája miatt, akiket egy hitoktató a temesvári belvárosi zárdai iskolában megrontott és megfertőzött.

A társadalomnak a legnagyobb vigasztalással és szeretettel kell magához ölelni ezeket az ártatlan csöppségeket, akiket a kereszt árnyékában gyaláztak meg, de ugyanakkor egy elvetemült és beteg emberi férget is ártalmatlanná kell tenni. Az ő szerencsétlensége és bűnössége csak a maga sorsa és büntetése legyen és ne tegye a családok egész sorát szerencsétlenné épen a legfájóbb és legvérszobb sebbel, gyermekeik megrontásával.

A zárdai iskolába küldött kisleányok tragédiájának története ez:

A temesvári zárdai iskolába járó kisleányok, különösen a harmadik elemi osztályba járók, tehát a körülbelül nyolcévesek már hetek óta rebesgették, mondogatták nagy titokban a nagyobb leányoknak, hogy a katekéta tisztelendő ur olyan furcsákat csinál a hittanórák alatt.

A kisleányok sokszor észrevették, hogy délutanonként, ha nem volt iskola, társnőik közül ez is, az is a tisztelendő káplán ur hivatta őket. De, hogy ott mi történt velük azt többet azok, akik ott voltak, kis társnőik előtt sem akarták bevallani. Voltak a nagyobbacska leányok közül olyanok, akik nyíltan beszéltek, hogy a tisztelendő ur cukorral szokta csalogtatni szobájába a kisleányokat és ott „disznóságokat csinál” velük.

Ezt május végén egész nyíltan beszéltek a leányok az egyes osztályokban, voltak akik otthon is elmondtak egyet-mást, tartózkodva, szeptegve, félszegen és burkoltan a szüleik előtt, de a szülők, nagyrésze szegény emberek, oda se figyeltek és ki sem vallatták gyermekeiket. Becsületlen szülők gondolni sem mertek azokra a förtelmekre, gyanut se fogtak rájuk, amik a zárdai iskolában rendszeresen történtek.

Az iskolában a vizsgák június közepén voltak. Az egyik záróvizsgára Imhoff Béla nyomdász tiszta ünneplő ruhába öltöztette nyolcéves Hilda leányát. A kisleány elment az iskolába, elment délután is a hitoktató urhoz és amikor hazajött panaszkodott az anyjának, hogy nagy fájdalmakat érez, de többet nem akart bevallani. Sirva fakadt, keservesen sirt, de egy szót sem szólt. Imhoffné ekkor a kisleányt Zanker dr. orvoshoz vitte, aki a kisleányt megvizsgálta.

Zanker dr. orvos a gyermek megvizsgálása után konstata, hogy erkölcstelen merénylet történt. — Egy férfi nyult a kisleányhoz, mindenesetre merényletet akart elkövetni, talán el is követte, de a merénylet megtörténését azért nem állíthatja egész bizonyossággal, mert a teljes orvosi vizsgálatot a kisleány fájdalma miatt nem végezhet.

Most már a szerencsétlen anya sirva, fenyegetőzve kezdte a kisleányt vallatni, aki szepegeve elmondta, hogy mi történt vele.

A kis Imhoff Hilda a vizsga után felment a káplán ur szobájába. A tisztelendő az ülőbe vette és itt a kisleány a legnagyobb részletességgel elmondta a merényletet, amelyet rajta a hitoktató elkövetett.

A kisleányt az anyja, ezután a lejujtó vallomás után a kerületi betegsegélyző pénztár szanatóriumának igazgató főorvosához: Simonyi Gyula dr.-hoz vitte, aki a gyermek megvizsgálása után megerősítette, hogy a kisleánnyal egy férfi érintkezett, a gyermek vesélyesen megsérült és megfertőztek. Súlyos nemi betegséget kapott. Minderről Simonyi Gyula dr. főorvos orvosi bizonyítványt állított ki.

Imhoffné a bizonyítvánnyal a rendőrségre ment, a kis Hilda most már sorra megnevezte azokat a kis társnőit, akikkel hasonló eset történt. A rendőrség kihallgatta, orvosilag megvizsgálta a kis áldozatokat és aztán az iratokat áttette az ügyészségre.

A kis áldozatok egy értelemben azt vallották, hogy a hitoktató ur kettesével, hármasával a lakására hívta őket. Azok a szegény kisleányok, akik a tanítójukban, de különösen a hittant tanító káplánban különben is valami magasabbrendű embert látnak, gyanúlanul felmentek. Ekkor a káplán az egyik kisleányt rendszerint ozsennáért, a másikat cigarettáért, cukorkáért küldte, a harmadikat pedig rendszerint meggyalázta. Sokszor egy-egy kisleánnyal a hegedűjét vitette az iskolából a lakására. A szobában lebecsátotta a függönyöket, az ajtókat bezárta. A hitoktatás után azzal bocsátotta el a gyermekeket, hogy odahaza az édesapjuknak és édesanyjuknak semmit sem mondjának el, mert ezzel halálos bünt követnek el. A gyermekek hallgattak otthon, ha kellett, hazudtak. Azt mondták, be voltak zárva, nem tudták a hittant, azért jöttek későn haza. Később már egész osztályok a zárdai iskolában összejátszottak, összebeszéltek.

A nagyok közül is sokan tudták a káplán bűnös üzemelt, a hatóságok mégse cselekedtek szemmel, amíg aztán a szülők és orvosok sorra meg nem tették feljelentésüket és a botránnyt többet elhallgatni nem lehetett.

Lamberg Dezső a neve a káplánnak. Apja jóhírű és jómódu ügyvéd volt Temesvárott, mindenki szerette és becsülte. Évekkel ezelőtt meghalt. A káplán testvére a városban törvénytudó albiró. A Lamberg-család Temesvár régi, közbecsült családjai közé tartozik. Lamberg Dezsőnek üzemelt sokan tudták a városban. Voltak szülők, akik megtiltották gyermekeiknek, hogy Lambergtől vegyenek hitoktatást.

Rendkívül jellemző, hogy bár az akták az ügyészség előtt fekszenek, Lamberg Dezsőt még nem tartóztatták le.

Talán a legszomorubb, hogy Temesvárott nem áll egyedül Lamberg fajtalanokodása.

Csak néhány héttel ezelőtt egyik káplántársa, Geiszt Antal dr., szerelmi viszonyt folytatott egy tizenötévesztendősről urilánnyal, aki az ismétlő-osztályba járt, tehát szintén iskoláslány volt. A szerelem nem maradt következmények nélkül. A botránnyt nem lehetett elkerülni, a vizsgálat megindult és a fiatal káplán a földi igazságszolgáltatás elől a halálba menekült. Öngyilkosságot követett el. Ezzel az ügy tragikusan kettészakadt, ami-

kor most kipattant a nagyobb, az országra szóló.

Temesvári tudósítónk az ügy állásáról illetékes helyen kért hiteles információt. A válasz, amelyet nyert, így szól:

A panaszok folytán a főkapitányság a segédlelkész azonnal szigorú felügyelet alá helyezte, az elővizsgálatot sürgősen megtartotta s az iratokat további eljárás végett már tegnap áttette a királyi ügyészséghez, amely a további teendők iránt, tudniillik a bűnvizsgálat folytatása és esetleg a vádlott letartóztatása iránt fogja indítványát a vizsgálóbírónak előterjeszteni.

A panaszra vonatkozólag súlyos terhelő adatok merültek fel a segédlelkész ellen, ő azonban egyelőre határozotlanul tagadja a terhelőre rótt bűntények elkövetését. Minthogy az ügy rendes mederben folyik, sőt a szóban forgó bűntett súlyos természetére való tekintettel, a legszigorubb eljárás van megindítva, az ügynek eltussolása — amitől hasonló esetekben a közönség tartani szokott — teljesen ki van zárva.

Az egyházmegyei hatóság, mihielyt az esetről értesült, azonnal eltiltotta a káplánt minden egyházi ténykedéstől.

## TANÜGY.

### Aradi tanárok kiküldetése.

— Tanítói továbbképző tanfolyamok Aradon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 1.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter évről évre továbbképző tanfolyamokat rendez tanítóknak számára az ország legjelesebb négy állami tanítóképző és két tanítónőképző intézetében. Mindegyik tanfolyamra 60—60 hallgatót vesz fel, akik közül 30—30 hallgató állami költségen nyer az intézet internátusában szállást és étkezést s azonkívül 20—20 korona utazási költségben is részesül.

Az aradi áll. tanítóképző intézetet is felszólította a miniszter ily tanfolyam szervezésére, amely három heti időtartammal július hó 3-án a következő programmal nyílik meg:

1. A magyar nyelv tanítása a nem magyar ajku népiskolában, az új tanterv magyarázatával, 10 óra. Előadó: Láng Mihály igazgató.

2. Tájékoztató a szociális pedagógia legújabb törekvéseiről és alkotásairól a külföldön és hazánkban. Előadó: Keszler Károly tanár.

3. A rajz- és kézügyesség a szemléltetés szolgálatában, 4 óra. Előadó: Láng Mihály igazgató.

4. Az ének tanítása a népiskolákban a népisk. tanterv és utasítások magyarázatával. Előadó: Zoltai Mátyas tanár.

5. A rajz és kézügyesség tanítása a népiskolában a népisk. tanterv és utasítások magyarázatával. Előadó: Nagy Károly tanár.

6. A természettudományi tárgyak tanításában a szociális vonatkozások gyakorlati érvényesítésére. Előadó: Marczély Kornél tanár.

8. Gyakorlati népiskolai minta-tanítások: Tanítanak: Urhegyi Alajos budapesti és Szentgyörgyi József aradi gyakorlóiskolai tanítók.

9. A gazdasági szövetkezetek és a néptanító. A gazdasági számtartás legegyszerűbb módjai 2 óra. Előadó: Messkó Pál, a vall. és közokt. miniszter kiküldötte.

10. Gyakorlati foglalkozások a rajzból és kézügyéből. Vezeti: Nagy Károly tanár.

Ezenkívül meglátogatják a tanfolyam hallgatói Arad közművelődési és közgazdasági intézményeit s több kirándulást rendeznek Arad környékére.

Egy másik tanfolyam a fa- és fémpipari szakiskolában lesz. Ennek célja az, hogy az iparos inasiskolák tanítóit képesítse a közismereti tárgyak tanítására. A kurzus egy hónapig tart, naponként 7 órával. Vezetője: Nesnera Aladár iparoktatási főigazgató. Tanárai: Keszler Károly tanítóképző-intézeti, Szavcsuk József



A dohányos ember (megjé) Bocsánat. Hagyjon kibeszélni. Azt akartam mondani, hogy szépen esztendőbbé legyek, mint a dohányos cigaretták. Nem nagyon bírok a jóból. Nohát, az én szándékomból. Két-körömet füst. Hát, az én szándékomból. Hogy ne mondja, hogy rossz ember vagyok. A kényszerítésen. Jól esztendőbbé legyek. Örs.

**Rikkancsok végnapjai.**

Negyven család nyomorában. Az Aradi Közlöny tudósításai.

A múlt havi iskolaszéki ülésen Kovács Vince kultúr tanácsnok azaz az indítványtál lépett elő, hogy tartsák el az iskolába járó gyerekeket az újság árusítástól. A kultúr tanácsnok különböző szempontokkal indokolta meg az indítványt. Így, hogy a gyerekek iskolakerülők lesznek, nem látogatják rendszeresen az iskolát és az újságárulást erkölcsökre és jellemükre is káros befolyást gyakorol. Kérte a bizottságot, hogyha kell, hát a rendőrség útján is akadályozza meg az újságárulást.

A rikkancs-gyerekek védelmére csak egy felszólalás történt. Pataki Sándor az Illés-utcai elemi iskola tanítója szállott szóra a fiatal kenyerkeresők érdekében és igyekezett meggyőzni az iskolaszéket arról, hogy az a kép, melyet a kultúr tanácsnok leirt, tulajdonosán a szót, az újságárulásnak hátrányos hatása mincson és amennyiben a tiltó rendelkezés életbe lépne, ugye az egész család szegény szarvasosé lenne családát fosztana meg minden nap. A nyertől. Az iskolaszéki határozott, hogy az ügyet a tanácshoz teszi át, a tanács pedig a rendőrséget kereste meg, hogy a hírlapok utcai árusításáról szabályrendeletet dolgozzon ki és megfelelő intézkedéseket tegyen az iskolaköteles gyermekekre nézve.

A rikkancs-gyerekek sorsa tehát jelenleg a rendőrség kezében van. De velük együtt vagy ötven aradi családé is, amely családokat ezek a 7, 8, 10 éves fiúk tartanak el. A rendőrségen mulik vajjon a humanizmus álláspontjára helyezkedve továbbra is megengedi, hogy a gyerekek tisztességes uton vállukra vegyék-e a kenyerkeresés gondjainak egy részét, vagy pedig ridegen eltiltja őket attól, hogy két kezük munkájával könnyebbé tegyék magukra nézve az életet, a megélhetést, elviselhetőbbé gondtalanabbá a sivár kegyetlen életet, melytől nagy nehezen sikerült egy kis derűt, egy pár mosolygós perccel lopniok és amelytől az erkölcs és az egészség nevében megakarják fosztani őket.

Mert itt csak a humanizmus szempontjai jöhetnek szóba. Az alábbiakban meg fog győződni róla az olvasó, hogy az újságárulásnak sem az egészségre, sem az erkölcsre vagy a jellemre nincs meg az a hátrányos befolyása, amelyet tulajdonítani igyekeznek neki. Ellenben harminc-negyven családra nézve szinte egzisztencia kérdése, hogy az élet gyöngé kezű, gyöngé lábú napszámosai, továbbra is megtehessek azt az utat, amely a falat puha kenyérhez vezet. Bizonyos jó szándék vezette a kultúr tanácsnokot, midőn a gyermekek erkölcsét, egészségét és a tanítás eredményességét féltette, de be fogja látni azt is, hogy az újságok árusítása a káros hatások egyikét sem eredményezi, az aggodalom tehát fölösleges. És mert ismerjük Sarlot Domokos és Green Nándor főkapitányok humanus és érzőszívű gondolkodásmódját, hisszük azt, hogy a kellő garanciák biztosítása mellett továbbra is lehetővé fogják tenni a kenyér apró-proletárjainak, hogy

szorgalmas és hasznos munkásságukkal továbbra is segítségül legyenek szüleiknek az élet nehézségeinek megvívásában. Dale sa. A hátsó részben. Egy levél. Egész estét kérő levelet kapunk napok óta a rikkancs-gyerekektől, melyben segítségért kiálltanak. Az egyik levelet jellemző voltánál fogva ide is iktatjuk.

Nekem azt tanácsolták, hogy forduljak a szekerestő urhoz a végül, hogy el akarnak tiltani tőlem, hogy újságot áruljak. Pedig én egy koronát keresek naponta. Az Esttel és négyen vagyunk otthon testvérek, akiket el kell tartani, mert apám Amerikában van. Én a mellet elvégzem a leckémet és jól tanulok, csak két házmossom volt az évi végén. Nagyon kérem, ha lehet ezt megakadályozni. M. J. IV. osztályu tanuló a Fürj-utcai iskolában.

Ez a levél is elég világosan beszél. Intelligens és jó lelkű gyermek írta. Olyan, ahit elég korán megérielt az élet, de aki a terhet bátran viseli.

**Mit mond a tanító?**

Es hallgassuk meg, mit mond a tanító, aki napról-napra érintkezik a gyermekekkel, aki ismeri külső és belső énjüket és legközvetlenebbül észlelheti a hatást, melyet az újságárulás idéz elő.

Pataki Sándornak hívják a tanítót. Művelt gondolkodású, melegsívű, humanus érzésű ember. Kigyullad a szeme és részvéttel osendül meg a hangja, mikor a kis emberekről beszél, akikre már ránehézült a sötét gond.

Tizenkét gyerek van a mi iskolánkban — mondja — az Illés-utcában — akik újságárulással keresik a kenyerüket. Vannak közöttük, akik a családjukat tartják el. Hét-nyolc éves kis porontyok, akik fúrge lábakkal rohanak végig estéknél az utcán és hatvan-hetven krajcárt kiáltoznak így össze. Valóságos áldás rájuk nézve az újság. Tizennyolc-husz forintot is megkeresnek vele havonta.

Mondhatom valamennyit jól ismerem. Szorgalmas, jószívű, nyílt eszű fiúk, akiknek a megviselése soha kifogás alá nem esett. Van egy köztük, az anyja egy vármegyei írnok özvegye. Száznyolcvan forint nyugdíjat kap egy éve. Tizenöt forintból nyomorogtak eddig. Képzhetni mit jelent ezeknek, hogy a gyerek révén újabb tizenöt forint jön a házhoz. A fiú a másodikba jár és a dolgát, tisztességesen elvégzi.

Aztán itt vannak a Kardosok. Szegény ágról szakadt emberek. A két fiú esti lapot árul és naponta egy forintot keresnek. Ebből a pénzből ruházkodnak, ebből veszik a könyveket. És, hogy az újságárulás nem gátolja őket a tanulásban, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy a fiatalabbik, Kardos Gusztis, tiszta jeles bizonyítványt vitt haza.

Egy másik tanítványom hat testvérét tartja el keresetéből. Az apja kőműves, aki azonban idült alkoholista és semmit se törődik a gyermekeivel. A Jóska fiú nélkül éhen pusztulna a család. És a többi is mind egytől egyig szinte családfenntartó szerepet tölt be.

Az erkölcsi fejlődésükre nézve káros befolyást gyakorol-e az újságárulás?

Ellenkezőleg. A fiúkban kifejleszti az önállóságot és az életrealitást. A látóköri szélesbül, mindenről tájékozódva vannak. Sokszor valósággal meglepnek a veráltságukkal. Az élelmesség, az üzleti érzék kifejlődik bennük. Megtanulnak a pénzzel bánni és azt értékelik. A szabad idejüket nem betyárkodással, hanem komoly munkával töltik. A kultúr tanácsnok urat az készített indítványa megtétele, hogy a Szent Péter-téri iskola egyes nő-

rendékei betöréseket követtek el és azt mondták, hogy a rikkancsok csináltak. Ebből az újság sem igaz. Abból az iskolából egy rikkancs került ki. Hízen az újságárulást, aki könynyű szerrel keres meg a naponta ötven-hatvan krajcárt, nincs szükösge, csak hogy binős utakhoz folyamodjék.

De nem mondom, hogy nincsen garanciára szükösge. A rendőrség csak annak adjon engedélyt, aki a tanító javánál a tanító ismert legjobban az illetőt. De ridegen kímélni azt a gyereket, aki iskolába jár, szükösge nem árulhat, mert teleteltség. És célhoz sem vezet. Mert mi fog történni, ha választani kell a családfenntartás és az iskola között? A nagyobb fiúk, az ötödik-hatodik osztálybeliek, ott fogják hagyni az iskolát, a kisebbek pedig, akik a törvényerejénél fogva iskolakötelesek a régi nyomorba jutnak családjaikkal együtt. Hogy a korgó gyomrok nem alkalmasak a tanítás eredményének javítására, azt remélem nem kell magyarázni. Különböleg jobban teszi a szekerestő ur, ha egy ilyen rikkancsot felkeres és személyesen győződik meg a dolgok állapotáról.

Szót fogadtam és elmentem Damszkiékhoz. Damszkiék a külső Választó-utca legvégén laknak egy magános kis házban. Egy szoba, könyvtárból áll a lakásuk. A szokott szegénység fogad, de ez a szegénység tiszta. Az egyik sarokban két kis gyerek játszik, a másik sarokban megvetett ág, melyben betegesen fekszik egy asszony, a gyerekek anyja. Az életkora határozatlan. Lehet harminc éves, de negyven is. Az asztal mellett egy 10-11 éves fiú ül és olvas. Az inkák kincse fekszik előtte. Mikor be lépek, felugrik a könyv mellől. Nagy fekete szeme tágra nyílik és várakozva néz rám. Elmondom, mi járásban vagyok. Az asszony elkezd jajgatni.

Az utak megint rosszat akarnak eseleni kedni. Már akarják eltüntetni az újságárulást. Hízen akkor mi tönkre megyünk. Ha az én jó fiam nem volna, úgy is éhenhalnánk. Hát nincsen más? Talán meghalt? Dehogyan halt meg? — s hájt az asszony. Bár inkább meghalt volna. Három évvel ezelőtt megázokott. Magamra hagyott 4 gyermekkel. Kezélkes volt a színhéznál, aztán egyszer megvert szemmel egy nőszemélyt, azután ment. Én mostam egy ideig, de hét hónapja belebetegedtem. Akkor mondta a Gabi, hogy ő fogja kenyeret keresni. Persze kinevettem. De másnap este már negyven krajcárt hozott haza. Azontán mindig többet, úgy hogy ma hatvan-hetven krajcárt is keres. Milyen jó az újságárulás? Szeretsz tanulni Gabi? — fordulok a fiúhoz. Nagyon szeretek, mondja. És meg is vannak velem elégedve. Ezt a könyvet jutalomba kaptam. Négy kettősöm volt most. — De hát ha választanod kell az újságárulás és az iskola közt? Melyiket választod?

A fiú gondolkodás nélkül felelt.

Az újságot. Addig míg az anyám beteg és az apám haza nem jön. Majd tanulok magam.

Hát nem sajnálsz otthagyni az iskolát? — Sajnálom — mondta Damszki Gábor és árnyék vonult végig az arcán. De kenyér kell és orvosság a mamámmal. — Ha a tekintetes iskolaszéki tagjai a teoria helyett látogatást tettek volna a Választó-utcában, a fenti határozat bizonyára nem született volna meg.

De hát ha választanod kell az újságárulás és az iskola közt? Melyiket választod?

## Harc a minorita rendfőnöki állás körül.

— Beszélgetés a rendfőnökkel és a rendtitkárral. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 1.

Kedden, július harmadikán Szegeden össze a magyarországi minorita-rend káptalanja, hogy a rendfőnököt négy esztendőre megválaszolja. Egy fővárosi estilap szegedi forrásból a következőket írja a választással kapcsolatban.

(Mit tervez Róma?)

„Róma egymás után akarja a magyarországi szerzetesrendeket megrendszabályozni, önállóságuktól, magyarságuktól megfosztani. Ami a Ferenc-renddel szemben sikerült, amit a piaristákkal és irgalmasokkal szemben megkíséreltek, azt most a minorita-renddel szemben akarják győzelemre vinni. A harc a rend szegedi nagygyűlésén fog lefolyni, amely kedden kezdődik és amely izgalmas várakozással néznek a rend tagjai.

A hatszázötvenéves rend Magyarországon mindig a hazafiságot és a felvilágosultságot képviselte. A rendnek ez idő szerint tizenhat rendháza, két gimnáziuma, hét elemi iskolája és tíz plébániája van, köztük olyan jelentősek, mint a szegedi, aradi és kolozsvári. A rendnek meglehetősen vagyona van és elsősorban a rendvagyon az, amely fölött való rendelkezési jogért harcol Róma.

A cél az, hogy megszorítsák a rend szabályait, a Ferenc-rendéhez hasonlóvá tegyék a tagok életmódját. El akarják venni a rendtagok cingulusait, sötétbarna szőresuhát akarnak rájuk adni, az egri papnevelő szemináriumukat be akarják szüntetni, a rend önállóságát megsemmisíteni s teljesen Róma hatáskörébe vonni. A rend vagyona fölött való rendelkezési jog teljesen a római központ hatásköre alá jutna.

A harc a szegedi káptalani nagygyűlésen fog lefolyni. Kétévenként ott tartja a rend káptalanja gyűlését. A káptalannak 38 szavazati joggal bíró tagja van, akik a hatalmas arányú szegedi rendházban gyűlnek egybe. Ide érkezik vasárnap Scholtz M. Viktor dr., a rend római generálisa, aki Bukarestből jön, ahová Konstantinápolyból érkezett. Mindkét helyen keresztülhajtották a Róma által követelt reformot; most Magyarország következik. Scholtz dr., a rend generálisa nem érkezik egyedül Szegedre. Vele jön Haele Peregrin dr., galicia provinciális, vizitátor-generális, Ignudi István dr. titkár és Czaich Gilbert dr., római szentszéki titkár, vatikáni magyar gyónató. Mindnégyen már vasárnap Szegedre érkeznek, míg a káptalan tagjai csak hétfőn, kedden jönnek oda. A római küldötteket máskor a káptalani nagygyűlés napján ünnepélyesen szokták fogadni. Most ez elmaradt. Ők jönnek előbb, ők fogadják az egyenként érkező káptalani tagokat, hogy megdolgozassák őket a római törekvések céljaira.

(Főnökjelöltek.)

A minorita-rend körében e törekvések miatt nagy az elkeseredés, mert attól félnek, hogy Róma keresztülviszi szándékát. A harc már kedden, rendfőnök-választás alkalmából el fog dőlni. A rendfőnök Lakatos Ottó dr., aki Aradon székel. Puha, gyöngye, befolyásolható ember és a rendtagok egy része a volt rendfőnököt: Csák Cirjék dr. kolozsvári házfőnököt szeretné újból helyén látni. Mialatt azonban a rendtagok vélekedése ekként megoszlik, addig Róma jelöltje: Czaich Gilbert érdekében erősen folyik az agitáció.

Czaich Gilbert dr. fiatalon került ki Rómába, ott végezte tanulmányait, pápai gyónató lett, a ki teljesen át van hatva a római

törekvések helyességétől. Négy esztendeje volt rendfőnökjelölt. 1907. augusztusában volt a választás Szegeden. Négyeszer szavaztak. Az első három szavazáskor Czaich és Lakatos egyenlő számú szavazatot kapott, a negyedik szavazás alkalmával Czaich egy híve fehér cédulát dobott be és így jött ki Lakatos.

Most attól félnek, hogy Czaichot a rendházak tizenhat küldöttjével szemben eső hivatalos szavazatokkal megválasztják és az új rendfőnök, mint Róma embere, keresztülhajtja azokat a reformtörekvéseket, a melyek egy magyar rend függetlenségének és önállóságának elvesztését jelentik. Ez esetben ugyanis lassankint idegen szerzetesek ülnek be a magyar rendházakba, mert magyar szerzetest aligha kapnak. Lehet, hogy Rómának éppen ez a célja.

(Lakatos Ottó dr. nyilatkozata.)

Lakatos Ottó dr. a magyarországi minorita-rend főnöke a fővárosi lap cikkére vonatkozólag a következőket mondta az Aradi Közlöny tudósítójának:

— Tendenciózus a közlemény, amely a kiindulásában és következtetésében is téves. Római beavatkozásról én semmit sem tudok. Én remélem azt, hogy a szegedi gyűlés egészen simán fog lefolyni. Arra való tekintettel, hogy a cikkben az én személyem van közvetlenül érintve, nagyon sajnálom, de nem mondhatok egyebet, nehogy ugyanabba a hibába essem, mint a közvélemény sugalmazója.

(A rend titkára a harcról.)

Monay Ferenc dr. a minorita-rend tartományi titkára részletesen nyilatkozott a cikkben foglaltakra:

— Annyi tény, hogy vannak egyes elégedetlen elemek, akik Lakatos Ottó dr. rendfőnöki működésével nem mindenben értenek egyet s ezért a rendfőnök választásánál minden valószínűség szerint Lakatos ellen fognak állást foglalni. Vannak egyesek, Csák Cirjék dr. régi kormányának hívei, akik a mostani rendfőnök-választásnál Csák mellett, mások viszont, jórészt Czaich Gilbert dr. személyes tisztelői, akik Czaich mellett foglalnak állást. Dacára azonban eme ellenzéki törekvéseknek a rend bizalma azért mégis minden valószínűség szerint Lakatos Ottó dr. mellett fog megnyilatkozni, már csak azokat a nagyarányú tetteket és akciókat tekintve, amelyeket Lakatos dr. rövid rendfőnöki működése alatt a rend felvirágoztatása és előbbrevitele érdekében tett.

Megjegyzem azonban azt, hogy a cikkben foglalt közlemények nem mindenben fedik a valóságot. Így, hogy mindjárt az elején kezdjük, a vagyon fölötti rendelkezést akkor sem venné át Róma, ha bármiféle reformokat vinnének keresztül. A randszabályok ugyanis világosan és parancsolólag kimondják, hogy a rend vagyonának kezelése az egyes rendházak különös joga és azt a rendházak által választott tisztviselők végzik.

A rendtagok viseleténél is téved az említett közlemény, minthogy a rend évszázadok előtti ruházata a sűrű kámzsa, olyan amelyet a Ferenc-rendi püspökök viselnek most. A mostani fekete ruhát már évszázadok óta viselik a rend tagjai és viselik maguk a rómaiak is.

Az egri papnevelő-intézetet annál kevésbé szüntethetik be, mert maga a magyar rendtartomány 1898-ban áthelyezte a papnevelőt Marosvásárhelyre.

A magyarországi minorita-rend tagjai között reformmozgalomról szó sincs; semmiféle újítás, vagy a rend szabályainak megváltoztatása vagy szigorítása eddig még egyáltalán

szóba sem került. A rend római generálisa ugyan tehet proпозиciókat, előlött a kormánytanács dönt, az pedig nagyon meg fogja gondolni, megfontolni a dolgot, mielőtt határozná. Azt már most a leghatározottabban kijelenthetem, hogy olyan reformtörekvésekbe, amelyek a rend függetlenségét veszélyeztetnék s a rend önállóságát akarnák megsemmisíteni, sem a kormánytanács, sem az egész káptalan semmi körülmények között bele nem menne. De ilyet nem akarhat maga a római generális sem, hiszen a rendnek egyik legnagyobb büszkesége éppen magyar provincia.

Általános, az egész rendre kötelező érvényű rendszabályokat, reformokat csakis a rend központi gyűlése hozhat, amelyet hat évenként tartanak Rómában. Erről azonban most szó sem lehet, mert ilyen központi gyűlés csak öt év múlva lesz.

(A szegedi választógyűlés.)

A magyarországi minorita-rend gyűlési kiküldöttei hétfőn érkeznek Szegedre; az aradi és az erdélyi rendházak kiküldöttei hétfőn reggel indulnak Aradról. Hétfőn este kezdődik a nagygyűlés aszokásos formások között; nagy ünnepélyességek között választják meg a gyűlés jegyzőjét, s többi funkcionáriusait. Kedden egész nap a beszámoló lesz; a különböző rendházak főnökei részletesen beszámolnak az év történetéről. Szerdán délelőtt történik meg a rendfőnök-választás. A választás titkos szavazással történik, még pedig olyképen, hogy mind addig szavaznak, amíg valaki abszolút többséget nem nyer. A választás megtörténte után a rendi gyűlés tovább folyik, s ennek keretében határoznak afölött is, hogy a rendfőnök székhelye Arad maradjon-e vagy máshol legyen.

## IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

### A színházi műsor:

Vasárnap délután: Gyermekek előadása. A kis Lord. Este: Tatárjárás, operetta.

Hétfő: Bolond, operetta.

Kedd: Theodor és társa, bohózat. Vendrey Ferenc és Tapolczay Dezső vendégfellépésével.

Szerda: Cigányszerelem, operetta.

Csütörtök: Babuska, operetta.

Péntek: Ezred apja, énekes bohózat. Először. Vendrey Ferenc és Tapolczay Dezső vendégfellépésével.

Szombat: Ezred apja, énekes bohózat. Vendrey Ferenc és Tapolczay Dezső vendégfellépésével.

### A frázistól — a valóságig.

Az Aradi Zenede fejlesztése.

\*

Az utolsó hetekben tán alig volt nap, melyen ne lehetett volna olvasni arról, hogy X. Y. a kitűnő zenetanár vagy zenetanárnő a legkitűnőbb eredménnyel tartotta meg a nyilvánosság előtt ez évi zenevizsgálatait, hol egy csomó növendék kitűnően zongorázott, hegedült, énekelt. A kitűnő szó gyakori előfordulása az előbbi egy mondat keretén belül éppen nem túlzás, mert hiszen egy-egy ily referáda — mely az előbbi mondatban dióhéjnyi tömörségűvé összevont alakban volt visszaadva — tényleg hamzsegett minden egyes esetben a „kitűnő” szó szinonimáitól. Olyannyira, hogy minden logikusan gondolkodó fő arra a konkluzióra kellett jutni, hogy Arad a világ legmuzsikálisabb városa, mert hiszen mindenki kitűnően muzsikál.



Nem akarok ezuttal ezen speciális aradi szokás bírálatába bocsátkozni. Nem óhajtom a józan ész ítélőszéke elé vinni annak a mérlegelését, hogy a ritka kivételektől eltekintve, milyen naiv dolog az egyéni hiúságnak ápolására a koncepciódiumot tömegek felvonultatásával felhasználni. Nem akarok arra hivatkozni, hogy a nyugateurópai zenedék (így a budapestiek s némely vidéki is már) a vizsgálatokat tényleg vizsgaszzerűen tartják meg. Például ma X. tanár növendékei vizsgáznak, minden növendéknek kell tudni az azon évben elvégzett elméleti és gyakorlati anyagot s a szaktanárok bizottsága előtt az általuk a betejesztett összefoglaló ívből kiválasztott gyakorlatok vagy darabok lejátszása szerint kapja a bizottságilag megállapított tanjegyet, mely négyes is lehet. Az ilyen aztán ismétli azt az osztályt vagy évfolyamot. Ellenben a vizsgálati hangversenyen, melyet már nem a tantermekben, hanem tényleg a nagy közönség előtt tartanak egy hangversenyteremben, csakis a tehetségesek, vagy legalább is a legszorgalmasabbak lépnek fel, még pedig nem a pályaszűzök közül, hanem a felsőbb, előrehaladottabb osztályokból. Ez volna vizsga és a vizsgálati hangverseny fogalma. Teljessé teszi ezt a bélyeges bizonyítvány, melyet a növendékek kapnak. Mondom erről most nem akarok szólni; hisz vagyunk itt mi néhányan, kik ezt a methodust itt Aradon is szeretnék életbe léptetve látni de a tradíciók, melyek ellen sokszor a legnagyobbak is hiába küzdenek bármely téren is, úgy látszik sokkal jobban meggyökeresedtek semhogy (ket máról-holnapra meg lehetne változtatni).

De a remény megvan. Épül a kulturpalota. Ott fog elhelyezést nyerni az Aradi Zenekedvelők Egyesületétől 1833-ban alapított s Arad városnak inkább elméletileg, mint gyakorlatilag is védnöksége alatt álló Aradi Zenede. S itt Aradon egyedül ez az Aradi Zenede van hivatalva a fentebb körülírt módon tényleg akadémiai rivót formailag is megvalósítani. A zenevizsgákon az Aradi Zenede emelkedett ki leginkább úgy általában a tanítványok, mint a magasképzettségű tanítványok számával és minőségével. Mert hogy mit tesz pl. Paganini művet zenedében tanítani, azt csak az tudná megmondani, aki maga is tanult zenedében Paganinót. Az Aradi Zenede mai alakjában is képes volt erre is. Ezek az eredmények predestinálják a Zenedet arra, hogy a város egyszer már gyakorlatilag is tanúsítsa a védnökséget. Ne csak helyiséget és üzemeltetőt adjon a Zenedének. Áldozzon már valamivel többet is a zenének. Valósítsa meg azokat a reformokat, melyekre Krispin József igazgató, az aradi zenészek vezetője, már két emberöltő óta küzd. A tanárok ma valóságos „gunyáért“ tanítanak, s aki 60 év óta működik az intézetben, mint maga Krispin igazgató, vagy Budits Ádám, az sem kap több fizetést, mint az újonnan szerződött tanárok, sőt az igazgató egyáltalában nem kap fizetést. Nyugdíj, szolgálati pragmatikának körvonalai csak az álmodók közé tartoznak. Előszörban ezeken kell majd a kulturpalota cifra miliójában gondoskodni a városi kezelésbe való átvétel rendezésénél. — Mert ha eddig egy jobb jövő reményében az intézet meg is tudta cáfolni azt a kömondást: „Olcsó husnak hig a leve“, kérdés, hogy a végtelenig terjedő halasztásban nyilvánuló közöny nem fogja-e szintén az eddigi lelkesedést közönnyé lelohasztani. Az Aradi Zenede eddig bárkit ingyen tanított a fuvós hangszerekre. Egy-két év s a reformok megvalósítása után a mai állapot egy vegyes zerekekhez vezethet, megalakulhat az intézetben az előrehaladottabb

növendékek számára kötelező s rendszeres kamarazene tanfolyam, megalakulhat az énekkar stb., stb. Csak pár szóban mennyi fejlődés! S mindez csak egy kis áldozatkészségtől függ. Amely városnak olyan fejlett kulturával, mint aminő itt van, és 84% pótdóval nincs még saját zenedéje olyan, aminőnek kellene lennie, az hova-tovább egy re-nagyobb szűgyen.

Dr. W.....f.

\* **Tapolczay és Vendrey a Vigszinház ki való művészei, a nyári színház állandó vendégei** kedden lépnek fel először. Theodor és társa francia bohózat kerül ez alkalommal színre, amelyben a két kiváló művésznek pompás szerepe van.

\* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután *A kis lord*, ez a kedves gyermek és népelőadás kerül színre. Ez lesz az első gyermekelőadás az idén és biztos, hogy a nyári színház zsúfolásig telt lesz, mert ennél kedvesebb, szórakoztatóbb, és tanulságosabb mulatságot alig lehet a gyermekeknek szerezni. — Vasárnap este Bakonyi és Kálmán diadalmas operettje: *a Tatárjárás* kerül színre. Mogyoróssy önkéntes szerepét Sz. Rontay Boriska játssza. Ez lesz különben Rontay Boriskának ez idei nyári szezonban az első fellépte.

\* **Bolond.** Hétfőn a gyönyörű zenéjű *Bolond* operett kerül színre.

\* **Leánykereskedelem.** (Harmadik ciklus.) Urbán Gadnak, a nagyszerű ötletű szociológus írónak világhírű darabjából a harmadik ciklust mutatja be vasárnap először az Uránia-színház. Emlékeztet még a publikum előtt az az elhatározó nagy siker, mely a Leánykereskedelem első két ciklusát fogadta. Nap-nap után zsúfolt házak előtt tartották meg az előadásokat és a bravuros rendezésű darab őszinte sikerét mi sem jellemzi jobban, minthogy az eredetileg három napra tervezett előadásokat közkívánatra hét nappal kellett meghosszabbítani. Most kerül a publikum elé a harmadik ciklus. Ha lehet még érdekesebb, megrázóbb drámai feldolgozásban. Huszonöt szenzációs jelenet tárja elénk a társadalom bűnét és az azok ellen való küzdelmét. Dánia legnagyobb művészei játszák a vezető szerepeket és a rendezés a legideálisabb, amit csak színpadon produkáltak. Ezerkétszáz méter hosszúságú filmen játszódik le a szenzációs dráma, mely ezzel be is fejezi a Leánykereskedelem című drámát, egységessé téve Urbán Gad színművét. A dráma szövegét az Uránia-színház minden látogatója megkapja és a tömör leírásból már eleve tisztá fogalmat nyer a dráma lényegéről. Az Uránia előadásai vasárnap már délután két órakor kezdődnek. 175

\* **Vasárnapi előadások az Apollóban.** Vasárnapján elvezetesen összeállított műsort mutat be az Apolló-színház. A műsor kiemelkedő száma az a hatalmas szociális dráma, amelyet „Öreg és fiatalok“ cím alatt kerül előadásra. A kinematográfianak ez a csodás alkotása egy fiatalemberről szól, aki könnyelmű életmódja miatt teljesen tönkre megy. Amikor már az öngyilkosság előtt áll, megmenti őt egy öreg ember, aki titkárja volt az édesatyjának s amikor meghalt s az üzlet a fiura szállt át, ez elbocsátotta s kenyér nélkül hagyta. Később szerencsésen pénzhez jutott az öreg s a fiu háltatlanságára azzal felel, hogy megmenti az elzüllesztőt. Az Öreg és fiatalok című drámának gyönyörű reális jelenetei vannak. A többi képek is elsőrangúak. 177

\* **A viharzó tengeren** (Halásztragédia az Apollóban) Hétfőn es kedden mutatja be az Apolló a fővárosi mozisínházak legnagyobb slágerét „A viharzó tengeren“ című halásztragédiát. Ez a kép valósággal lázba ejtette Budapest közönségét. Az Apollónak csak nagy áldozatok árán sikerült megszereznie ezt a csodás halásztragédiát, amelylyel különben megelőzi az összes vidéki mozisínházakat. 177

## Elmozdított igazgatósági elnök.

(Ujabb harcok a munkásbiztosítónál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 1.

Befejezett és kellemetlen helyzetet teremtett az aradi betegsegélyző pénztárban a magyar királyi országos munkásbiztosító hivatal. **Megfosztotta a pénztárt elnökétől Varga Ferenc megválasztását törvénytelennek és szabálytalannak jelentette ki és elmozdította őt az elnöki állástól, megszüntette igazgatósági tagságát és ezzel egyuttal kijelentette, hogy az Országos betegsegélyző pénztár igazgatóságában sem foglalhat helyet.** Ma délelőtt érkezett le a pénztárak legfelsőbb hatóságának megfelelően leirata, melyet annak elnöke *Mentsik* miniszteri tanácsos irt alá.

### Besugók munkában.

A határozat azonban még február hónapban itt Aradon született meg, abból az alkalomból, hogy *Hlaváts* Kornél miniszteri titkár, az állami hivatal kiküldötte több hétig tartó vizsgálatot tartott az aradi pénztárban. A vizsgálóbiztos át nézte az egész ügykezelést és ennek folyamán a választások törvénytelen lefolyását is revidálta. Elkérte az igazgatósági tagok személyi lapjait annak megállapítására, vajjon valamennyi pénztári tag-e és vajjon jogosult-e a törvény által megszabott tisztség viselésére.

Besúgták *Hlaváts* miniszteri titkárnak, hogy *Varga Ferenc* és *Mautner Márkus* szabálytalanul foglalnak helyet az igazgatóságban. Még pedig azért, mert *Varga* elnöksége óta időlegesen megszűnt korrektor lenni és csak a szociáldemokrata párt alkalmazásában állott. Mint aradi szociáldemokrata párt titkára, tehát annak alkalmazottja vétette fel magát a biztosított tagok közé, már pedig a szociáldemokrata pártnak nincsenek kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályai és ezért alkalmazottjai nem biztosítás kötelesek, a pénztárnak tagjai nem lehetnek.

*Varga Ferenc* személyi lapjából arról győződött meg a vizsgáló biztos, hogy a választás utáni időben *Varga* nem mint az *Arad és Vidéke* című lap korrektora volt bejelentve, hanem tényleg mint a szociáldemokrata párt titkára szerepelt. Ez pedig akként történt, hogy tavaly május hónapban kiűtött a nyomdásztrájk, *Kalmár Nándor* nyomda-tulajdonos kijelentette a pénztárnál az alkalmazottait így a tulajdonát alkotó lap korrektorát is.

Február hónapban történt tehát az első lépés a pénztárvizsgálat alkalmával. Most, június hónap 13-án intézett kérdést a legfelsőbb hatóság *Vargassy Lajos* polgármesterhez aziránt vajjon a szociáldemokratapártnak vannak-e kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályai és másféleztendei elnökösködés után látta szükségét annak, hogy a pénztár éléről az elnököt eltávolítsa.

### Mi az igazság?

Az igazság az, hogy *Varga* személye nem volt rokonszenves az országos hivatal előtt, részint az aradi orvoskérdésben tanúsított állásfoglalása miatt, de különösen azért nem, mert beválasztották őt az Országos pénztár igazgatóságába és így ezzel is erősítették azt a faktort, mely az állami hivatalok oly sokszor és oly keményen opponált és hiúsította meg kicsinyes szekaturából, a törvény homályos paragrafusainak esavart magyarázatából kifolyó állásfoglalását. Valóságos konsternációt okozott Aradon a pénztárnak nehezen és nagy küzdelmek árán helyreállított békéjét most oktanul és érthetetlenül feldőlvő intézkedés.

**A megsemmisítés.**

A rendelet egész terjedelmében így szól:

A m. kir. állami munkásbiztosítási hivatal az aradi kerületi munkásbiztosítási pénztárnál megjelent vizsgálat során észlelte az alább részletesen felsorolt adatok alapján Varga Ferenc pénztári igazgatósági elnök és országos pénztári közgyűlési kiküldötti minőségét, továbbá Mauthner Márkus igazgatósági póttag és országos pénztári közgyűlési póttagnak igazgatósági póttagi és országos pénztári közgyűlési póttagi minőségét megszüntnek jelenti ki.

Főhivja ez okból a pénztári munkaadó alelnököt, hogy az üresedésbe jött pénztári igazgatósági elnöki állás betöltése céljából az igazgatóságot az alapszabályokban előírt lehető legrövidebb idő alatt hívja egybe s a választás eredményét ide jelentse be. Varga Ferenc nevét pedig az országos pénztári kiküldöttek sorából törölvén, helyette az országos pénztári kiküldöttek közé a megfelelő érdekeltségi csoportba tartozó s a legtöbb szavazatot nyert pénztári tagot hívja be. Mauthner Márkust pedig úgy az igazgatósági póttagok, valamint a legtöbb szavazatot nyert közgyűlési póttagok névsorából törölje.

A hivatal nevezettnek a pénztártól hiteles másolatban beszerezett egyéni lapjából megállapította, hogy Varga Ferenc 1910. évi május 28-tól 1910. évi július hó 31-ig, Mauthner Márkus pedig egyáltalán nem volt tagja az országos munkásbetegségélyező és balesetbiztosító pénztárnak. — Ugyanis az aradi szociáldemokrata párt, melynek Varga Ferenc 1910. évi június hó 5-től 1910. évi június hó 16-ig szolgálatában állott. Mauthner Márkus pedig 1909. évi május hó 14. óta szolgálatában áll, Arad sz. kir. város polgármesterétől f. évi június hó 13-án kelt 2774. sz. a. nyert hivatalos értesülés szerint kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályokkal nem bír, s így azon egyletek, illetve társulatok fogalma alá nem vonható, melyeknek alkalmazottai az 1907. évi XIX. t. c. I. paragrafusának 16. pontja szerint betegség esetére való biztosításra kötelezettek.

Kétségen kívül áll tehát elsősorban, hogy Mauthner Márkus mint biztosításra nem kötelezett egyén pénztári közgyűlési kiküldötti tisztségre megválasztható nem volt, ennek hiányában pedig az ezen jogcímen alapuló további választása is érvénytelen.

Varga Ferenc pedig pénztári közgyűlési kiküldötti minőségét az országos munkásbetegségélyező és balesetbiztosító pénztár alapszabályainak 213. paragrafusa alapján elvesztette az által, hogy négy hétnél hosszabb időn át biztosításra nem kötelezett foglalkozásban állott és így a helyi szerv kötelekéből eltávozott. E pénztári közgyűlési kiküldötti minőség elvesztése pedig maga után vonja az annak alapján viselt többi tisztségeknek, illetőleg megbízásoknak megszüntését is.

Jelen határozat, mely ellen az 1907. évi XIX. t. c. 182. paragrafusa értelmében további jogorvoslatnak helye nincs, az érdekeltekkel sürgősen közlendő miert is annak két másolatát a hivatal idezárta megküldi azzal, hogy tett intézkedésnek eredményéről 30 nap alatt tegyen jelentést.

Budapest, 1911. június hó 24-én.

A hiv. másolat hitelül:

Simonits

Dr. Mentsik s. k.

**Igazgató az elnökről.**

A pénztár munkaadó igazgató tagjai közül többen azt a véleményt hangoztatták, hogy az Országos hivatal újból bebizonyította, hogy ellensége a helyi pénztárak autonómiájának és csak a hatalmi gőg vezethette erre a lépésre. Vargát kitűnő elnöknek mondták igen sokan

a vele heves tusákat megvívott munkaadóigazgatók is és hangsúlyozták, hogy pontosan, sok időt és fáradságot áldozva felelt meg kötelességének.

Igaz — mondotta Reizinger Sándor — hogy erősen kidomborodott sok kérdésnél benne a párttitkár, de az elfogulatlan embernek el kell ismernie derekasan és elismerésre méltóan felelt meg hivatásának. Hogy kivel fogják betölteni az elnöki állást azt igazán nem tudnám megmondani. Akit a munkaadók akarnak azt a munkások nem akarják, akit meg akarnának és kedvelnének az nem vállalja. Valószínűnek tartom, hogy úgy az igazgatóság munkás tagjai és velük együtt a közgyűlési kiküldöttek le fognak köszönni és így új választást kell tartani, a melynek azonban eredménye nem kétséges.

Nem kétséges annyiban, hogy Vargát a munkások megválasztják. Információm szerint, ámbár a munkások tábora most nem egységes és ott is ellentétek vannak, de tudva, hogy veszteség Varga működésének a megszűnése, a pénztár bizonyára ismét megválasztja őt.

A pénztár igazgatója, Bak Sándor tudósítónk kérdésére a következőket mondotta az ügyről:

Amikor Hlavács Kornél miniszteri titkár-bíró ez év februárjában a pénztárnál hivatalvizsgálatot tartott, szóba került a szociáldemokrata párt alkalmazottainak biztosítási kötelezettsége és a titkár-bíró egyéni véleményként, melynek teljesen azonos esetben már előbb a hivatal is kifejezést adott, már akkor kijelentette, hogy Varga Ferenc nyomdai alkalmazásából való kilépése folytán elvesztette az elnöki állás előfeltételét képező jogosultságát. De mert a hivatal az azóta lefolyt öt hónap alatt ez ügyről egyáltalában nem nyilatkozott, föltételtük, hogy semmiféle lépést nem szándékozik tenni, annál kevésbé, mert intézkedésének amúgy sem volna gyakorlati jelentősége. Varga Ferencet bizonyára újra beválasztják az igazgatóságba, Mauthner Márkus pedig, bejelentésének legrigorosabb vizsgálata mellett megmarad a pénztár biztosított tagjának, mert ő nem a szociáldemokrata párttag, hanem a Népszava kiadóhivatalának alkalmazottja és mint ilyennek vitán felüli a biztosítási kötelezettsége.

— Sajnálatos, hogy az állami hivatal épen most vetette föl a kérdést és ezzel — esetleg — előidézte azt, hogy a pénztár önkormányzati szervezetének munkás-tagjai valamennyien lemondanak állásaikról és új választás válik szükségessé. Ez a pénztár segélyezési és egyéb rendes funkcióit ugyan kevésbé érinti, de fölösleges izgalommal és nagy kiadásokkal jár, mert a 15.000 jogosult szavazó részvételével járó választás nemcsak a pénztár székhelyén, hanem Aradmegyének még tizenkét községében folyik.

— A rendelet végrehajtása a munkaadó alelnök, ifj. Ceiler István üzleti elfoglaltsága miatt néhány napot késni fog. Ha pedig a munkás igazgatósági tagok — amint beszélük — már holnap lemondanak állásaikról, úgy az elnöki szék betöltése valószínűleg a biztosított igazgatósági tagok újból való megválasztása utáni időre marad, mert nem tartom valószínűnek, hogy intézményünkben, melynek alapkonstrukciója az önkormányzat és a paritás, csonka, vagyis az egyoldalúan csupán munkaadókból álló igazgatóság ejtse meg az elnökválasztást.

— A pénztár ügymenete az elnöki tisztség üresedése idejére fönnakadást nem szenvedhet, bár kétségtelen, hogy jelentősebb ügyek ez idő alatt nem fognak elintézésre kerülni. Varga Ferenc távozását az elnöki székben — amennyire én az érdekeltség felfogását ismerem — mindenfelé sajnálják, mert nagy ambícióval és buzgósággal végzte a tisztséggel járó kényes teendőket.

**Akadékoskodás.**

Varga Ferenc a hivatal határozatáról a következőképen nyilatkozott:

— El voltam rá készülve. Hlavács miniszteri titkár-bíró, mikor a munkásbiztosító orvoskérdése ügyében Aradon volt, haragjában azért, mert az orvoskérdés megoldása nem sikerült, kijelentette, hogy nem viselhetek tisztséget a pénztárnál. Ő ugyanis úgy fogta fel a dolgot, hogy én a szociáldemokrata párttag voltam bejelentett alkalmazottja, a szociáldemokrata párt pedig nem tarthat bejelentett alkalmazottat. Pedig én állandóan tagja voltam a pénztárnak, illetményemet rendszeresen fiztettem és mikor az orvoskérdésben szükségelt tárgyalásokra kapott hét heti szabadságom letelt ismét visszatértem állásomba. A viszony tehát köztem és munkaadóm között szabadságidőm alatt sem változott.

— Egyébiránt úgy látom, hogy a hivatal tisztán kellemetlenkedni akar. És az annál bántóbb, mert az állítólagos szabálytalanság elelőtt 16 hónappal történt s azóta végeztem az elnöki teendőket, leveleztem a hivatallal és ténykedésemet elfogadták. Az aradi pénztár azonban a hivatal akadékoskodását, amely a munkások érdekét is sérti, nem akarja most megtorolni, mert elsőnek a beteg munkásság érdekeit tekinti, hanem majd hamarosan eljön a leszámolás órája, amikor az egész munkásság szembe fog nézni az állami hivatallal.

**A rendelet következményei.**

A rendelet végrehajtását ifj. Ceiler István, a pénztári munkaadó alelnöke ma behatóan megvitatta Bak Sándor ügyvezető igazgatójával. Ceiler üzleti elfoglaltsága miatt és azért, mert az igazgató a mai napon megkezdte már több ízben elhalasztott szabadságát, az igazgatóság összehívása csak e hónap közepén fog megtörténni.

Ugyanebben a tárgyban a pénztár munkás igazgatósági tagjai holnap, vasárnap délután bizalmas értekezletet tartanak. A munkások köréből vett értesülés szerint abban az esetben, ha nem sikerül a hivatalt állásfoglalásának megváltoztatására bírni, akkor a pénztár összes munkás igazgatósági s felügyelő-bizottsági tagjai, valamint a választott bírósági ülnökök azonnal lemondanak a tisztségeikről. A pénztár ilyen körülmények között kénytelen új választást elrendelni, amelynek méreteiről fogalmat ad az, hogy a pénztárnak minden biztosított tagja szavazati jogát gyakorolhatja és a tagok száma ma meghaladja a tizenötöt.

A választásokkal felmerülő nyomtatvány, hirdetés, kiszállási s egyéb költségek körülből kétezer koronát tesznek, amit a betegsegélyezésből kell elvonni.

**MULATSÁGOK.**

(=) A kereskedelmi alkalmazottak július kilencediki népünnepélyén bámulatra méltó szép tombolatárgyakat lehet nyerni husz fillérért. Egész délután az országos hírű honvédzenekar fogja szórakoztatni a közönséget a legszebb és a legújabb zeneszámokkal. Azonkívül óriási látványosságok, muzeum, szerencsekerék, szépségverseny, világposta, konfettiosata stb. lesz. A népünnepélyt tánc követi, hol hajnalhasadásig fogja húzni a talpalávalót a legjobb aradi cigányzenekar.

## HIREK.

— A Reichsrath összehívása. Bécsi értesülés szerint a Reichsrathot csak július tizenötödikére hívják össze. A N. Fr. Pr. azt jelenti, hogy a kormány mindjárt az összehívás után beterjeszti a bankszabadelom meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot, de ennek tárgyalását ősz előtt aligha kezdehetik meg.

— Prohászka Ottokár visszavonta műveit. Prohászka Ottokár székesfehérvári megyés püspök holnap megjelenő ezüsti negyedik számú pásztorlevelében a következőket írja:

No 1218. Az Acta Saedis Apostolicae június 6-án kiadott 8. számában olvasom, hogy az Index Kongregáció Az intellektualizmus túlhajtásai és a Modern Katolicizmus című műveimet nemkülönben a Több békességet című az Egyházi Közlönyben megjelent karácsonyi cikkemet kárhóztatta és indexre tette. Mivel mi legfőbb tanító tekintélynek a római szentszéket valljuk és központi szerveinek, a milyen az Index Kongregáció is, ítéletét és irányítását engedékenységgel fogadjuk, azért én is kötelességet teljesítek, amidőn a szentszék ítéletének alávetem magam és az igazság és tévelyek mai harcában készséggel és tisztelettel fogadva legfőbb tanító ítéletét és irányítását a műveket a könyvtárról is visszavonom. Székesfehérvár 1911 június 24-én. Prohászka Ottokár megyés püspök. — A Regnum Marianum kongregáció mai országos kongresszusán lelkesen ünnepelték Prohászka és Majláth Gusztáv erdélyi püspök lelkes szavakkal méltatta Prohászka érdemeit.

— A sajtónak. Széchenyi Emil gróf országgyűlési képviselő négyezer koronával belépett alapító tagnak a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetébe, abból az alkalomból, hogy az intézet az idén ülte meg harmincéves jubileumát. A gróf ebben a levélben, amelylyel az adományt bejelenti, a magyar sajtó munkásai iránt érzett nagyrabecsülésének lelkes hangon adott kifejezést. — Szegedről jelentik: A törvényhatósági közgyűlés elhatározta, hogy kétezer koronával belép a Hírlapírók Nyugdíjintézet alapító tagjai sorába és a példa követésére föl hívja az összes törvényhatóságokat.

— Támadás a miniszterek ellen. Párisból jelentik: A politikai szenvedélyek az új kormány bemutatkozója alkalmából odáig fajultak, hogy egyes lapok a kabinet tagjainak magánéletében turkálnak. Így az Autorité is, amely Caillaux miniszterelnököt tette céltáblájává. Kimutatja róla, hogy kerek háromnegyedmillió frank évi mellékjövedelmet húz, mint a Rio de la Plata bank elnöke, a Banque Foncière Argentinienne és a Crédit Foncier Egyptien alnöke és illetve elnöke. Így magyarázza meg az idézett lap, hogy Caillaux utóbbi időben — mert ezek a mellékkeresetek új keletűek — esküdt ellensége a jövedelmi adó emelésének. — A Katolikus Tudósító írja: Az új francia kabinet miniszterei és államtitkárai között tizenkét szabadkőműves foglal helyet. Ezek Delcassé, Chaumet, Besnard, Augagneur, Dujardin, Klotz, Malvy, Steeg, Massimv, Pams és Renoult. A külügyminiszter protestáns, Klotz hadügyminiszter zsidó vallású, a közoktatásügyi miniszter szintén protestáns.

— Olasz vasutasok ellenállása. Rómából jelentik: Az olasz vasutasok éjjel óta minden nagyobb állomáson passzív rezisztenciát fejtenek ki még pedig oly formán, hogy az összes előírásokat a lehető legpontosabban hajtják végre és ezzel a teher és személyvonatok forgalmának rendes lebonyolítását megakadályozzák. A passzív rezisztencia oka az, hogy az alkalmazottaknak az éjjeli munka szabályozására előterjesztett kívánságait az olasz vasúti igazgatóság megtagadta.

— Tudomány és lovagiaság. Heidelbergből jelentik: Strasser tanár Schmitt és Ullrich tanárokat kihívta párbajra. A tanárok tudományos dolgokban veszték össze.

— Színigazgatóból biztosítási ügynök. Tipikusan magyar karriér történetét mondjuk el itten. Egy karrierét, amely rongyos cipőben kezdődött, automobilon folytatódott s most a nem túlságosan előkelő biztosítási ügynöki „pályán” keresztül halad a bizonytalan vég felé. A történet hőse Balla Kálmán aradi színház egykor ünnepelt bonvivánt színésze. Kezdő színész korában került Aradra, ahol beleszeretett Csik Irénbe, aki csak akkor lett a felesége, amikor egyszer a színpadon mellbelőtte magát miatta Balla. Folyógyult s Balla egyike volt a legünnepeltebb színészeknek. Főlesapott színigazgatónak, még pedig olyan kivételesen szerencsés körülmények között, hogy Miskolcon már dúsgazdag ember hírében állott, amikor pedig Andorfi Péter bukása után elnyerte a pozsonyi színházat; valósággal grand seigneur lett, automobilt tartott s magántitkárt s inasokat. Forgandó azonban a szerencse és egyik balsiker a másikat követte. Sok rossz szezontól a legutóbbi pályázaton a pozsonyi színházat Polgár Károly színigazgatónak adták ki. Ez és még egynémely családi bajok elkeserítették Ballát, aki előbb szanatóriumba vonult, azután pedig elhagyta a társulatát a feleségével és titkárával együtt. Most pedig azt jelentik, hogy Balla Kálmán elszereződött egy biztosító-társasághoz ügynöknek. Ez egy igazi magyar színészkarriér története.

— Orvosok sztrájkja. Marosvásárhelyről táviratozzák: A marosvásárhelyi és marostordamegyei munkásbiztosító pénztár tizenhat orvosa ma sztrájkba lépett, szolidaritást vállal a békés gyulai munkáspénztári orvosokkal, hogy addig, míg őket vissza nem helyezik, egyáltalán nem fognak működni és betegeiket mind magánorvosokhoz utasították. Az orvosok eljárása a városban nagy felháborodást keltett, mert a szegény betegeknek nincs módjuk arra, hogy magánpraxist végző orvosokkal gyógyíttassák magukat. — Mohácsról táviratozzák: A Mohácsi Kerületi Munkásbiztosító Pénztár orvosai elhatározták, hogy szolidaritást vállalnak a gyulai pénztár elbocsátott orvosával s bejelentették az Országos Pénztárnak, hogy amennyiben a gyulai pénztár elbocsátott orvosait vissza nem veszik s elégtételt nem adnak, akkor a mohácsi kerület orvosai július 1-től kezdve pénztári tagot nem gyógykezelnek. A pénztár igazgatóságának jelentésére az Országos Pénztár utasította a mohácsi pénztár igazgatóságát, hogy július 2-ra hívja össze az orvosokat, a mikor is az Országos Pénztár egy kiküldött tárgyalni fog a békés megegyezés módjáról az orvosokkal. Az országos pénztár azonban második helyett már június 29-én küldötte ki Szegfy László titkárt, a ki két napon át tárgyalt az orvosokkal, de eredménytelenül, mert az orvosok kijelentették, hogy határozatukhoz ragaszkodnak s július 1-től kezdve pénztári tagot nem kezelnek. Elhatározták még a kerület orvosai, hogy átiratot fognak intézni a többi kerületi pénztári orvosaihoz is, hogy jogaikat az Országos Pénztárral szemben megőrizhessék.

— Kirabolt gyorsvonat. New Yorkból jelentik: Az Eury tó közelében tíz bandita ma délután megállított és kirabolt egy gyorsvonatot. A rablók megtámadták a vonatkisérő személyzetet, közülük, valamint az utasok közül is többeket megebesitettek. Majd kényszerítették a megrémült utasokat, hogy podgyászaikat saját maguk hordják ki a kupékból. A rablókar eddig nem sikerült elfogni.

— Kereskedők az adókvetés ellen. Az aradi kereskedelmi testület, az Aradi Kereskedők Köre és az O. M. K. E. aradi fiókjának összehívására, f. évi július 2-án vasárnap délután 6 órakor, az aradi kereskedelmi akadémia nagytermében nagygyűlést tartanak amelyben a küszöbön álló adókvetéssel foglalkoznak. A tárgy nagy jelentőségére való tekintettel kéri a három testület Arad összes önálló kereskedőit, hogy a nagygyűlésen megjelenjenek, és azon kérelmeiket adják elő.

— Öngyilkos tanítónő. Szatmárnémetiből jelentik: Egy halványarou szép leány, Sera Katalin huszéves tanítónő ma itt sztrichninnel megmérgezte magát és borzasztó kínok között meghalt. Az öngyilkosságnak rendkívül tragikusak a körülményei, a kis tanítónő drámája bevilágít a tanítóság nyomoruságába, az állásért való nagy tülekedésre, a kenyérért való kiméletlen harcra. Sera Katalin ebben a tanévben kapott diplomát a szatmári tanítónőképzőben. Özvegy édesanyja leveleiben állandóan figyelmeztette, hogy tanuljon szorgalmasan, ne hozzon elégségest a bizonyítványában, mert sokat költött rá s otthon Deésen csak egy kap állást, ha nincs elégséges. Sera Katalin most vette át a diplomát. A képesítő bizonyítvány szerint két elégségest kapott, de ez elég volt arra, hogy a tanítónőt halálba kergetse. Sera Katalin elgondolta, hogy hiába tanult éjszakáról éjszakára, hiába költötte el rá édesanyja megtakarított filléreit, céltalan volt az egész, nem kap állást, nem tud megélni, diplomája van, de nem lehet tanítónő. A huszéves leány nem merészt neki menni az élet küzdelmeinek, inkább a halált választotta. Mérget ivott s most már nincs szüksége protekcióra...

— Hashajtók bevásárlásánál nagyon kell vigyázni, hogy ne olyan szert vegyünk, mely elgyengíti a gyomrot és használata után visszhatást okoz. Erre való tekintettel a maga nemében egyedül áll és utólrérhetetlen a természetes Ferencz József-keserűvíz, mely nem csak enyhe ízű és biztos hatású, hanem nagy szoda-bicarbon tartalmánál fogva a gyomrot is erősíti és az étvágyat is emeli. Mindezen jó tulajdonságaiért a betegek nagyon kedvelik és a ki egy ideig használja, soha többé más hashajtóhoz nem folyamodik. A ki a valódi Ferencz József-keserűvizet nem tudja saját helységében gyógyszerészeknél vagy kereskedésekben beszerezni, az rendelje meg direkt a Ferencz József források igazgatóságánál Budapesten. 24—XXVIII

— A nagy tengerészsztrájk. A nemzetközi tengerészsztrájk teljes erővel tart. Hull-ban, mint egy táviratunk jelenti, 12.000 sztrájkoló gyűlést tartott, amely visszautasította az egyezkedő feltételeket, mindaddig, amíg a dokkmunkások követeléseit el nem fogadják. A vasúti munkások állásfoglalásukat holnap állapítják meg. Egy newcastlei távirat szerint az észak-angliai hajótulajdonosok egyezsége elhatározta, hogy lépéseket tesz, hogy a világ összes nem kartellben levő hajóinak huszenöt percentjét vonják ki a forgalomból.

— Eljegyzés. Adler Jenő Budapestről eljegyezte Husserl Vilmos leányát Honkát (Glogovác) Minden külön értesítés helyett.

— Gyilkos orvosné. Berlinből jelentik: Izgalmas jelenet játszódott le ma délben egy előkelő penzió ebédlőjében, Gedalovic Thaja huszonöt éves orvosné egyszerre felugrott az asztaltól és háromszor rálőtt Kitelew József orosz diákra. A diák azonnal meghalt. A fogorvosné a rendőrségen kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy a fiatalember őt szerencsétlenné tette, azért lőtte agyon.

— Marólugot ivott. Körösi Erzsébet 19 éves leány, Trombita-utca 23. számú lakásán ma délielőtt marólugot ivott. Azért követte el az öngyilkosságot, mert a vele vadházasságban

élő Fás József megbetegedett, kórházba került és most már magának kellett volna dolgoznia hogy eltartsa magát. A mentők kórházba szállították.

— A legnagyobb fürdőpala Pástyében épült és legközelebb fog üzembe kerülni. 8500 m<sup>2</sup> alapterületen létesült világhírű iszapfürdőnek eme hatalmas intézménye, melyben naponta 4000 ember tarthatja kuráját. Kinzó kőszvénye, ischiása vagy egyéb betegsége ellen. De ezenkívül 300 fejedelmi kényelemmel berendezett lakosztályt is tartalmaz ez az építmény, mely magyar mérnökök tervei alapján, dolgos magyar kezektől készítve utazásra méltó példát nyújt a külföldnek is.

— Praktikus magyar találmány. Grauzer Lajos aradi műszaki hivatalnok egy olyan vízszállító szivattyura kapott szabadalmat, amelyik praktikuságánál fogva tulszárnyalja az eddig létező összes szivattyúgépeket. Ezen vízszállító motor dacára annak, hogy szerkezete rendkívül egyszerű, egyesíti magában a gőzkazánt, gőzgépet és szivattyút és míg egy gőzgépnél, vagy kézihajtású szivattyúnál egy embert kellett alkalmazni, addig ezen vízszállító motor minden felügyelet nélkül állandóan szállítja a vizet tetszés szerinti mélységű kúttól bármilyen magasságra. Eterőleg az eddigi gépektől semmiféle mozgó alkatrészszel u. m. kerék-, tengelyrugóval nem bír. Ebből kifolyólag surlódás nincsen, tehát elajozást sem kíván. Romlás és kopásnak kitett részei nincsenek. Az egész szerkezet könnyen és gyorsan szállítható és bárhol felállítható. Hajtóerőül petroléumot alkalmaz. A vízszállító motor megindítása egy láng meggyújtásával történik, amit egy gyermek is el tud végezni s néhány perc alatt már működésben van. Ejjel-nappal szállítja a vizet a nélkül, hogy csak a legcsekélyebb felügyeletre lenne szükség. Ezen készülék által lehetővé van téve, hogy minden egyes lakóház felszerelhető saját házi vízvezetékkel. Fürdőhasználatnál, kert öntözésénél és megbecsülhetetlen különösen tűz esetek alkalmával, a működés 1—2 perc alatt egy gyermek is működésbe hozhatja. A beszerzési ára is kisebb mint bármilyen más szivattyú szerkezete. Ezen elmes és praktikus találmány a feltaláló lakásán Batthyány-utca 21. sz. alatt működésben látható.

— Szép asszonyok boltja. Szatmárnak szenzációja van. Moiray vizsgálóbíró letartóztatta a város leggazdagabb kereskedőjét, Unger Ármint, aki százötvenezer korona erejéig megkárosította bitelezőt Unger ellen néhány hónap előtt rendelték el a csődöt, de szatmári főüzletében s a halmi fióküzletében alig találtak tíz-

ezer koronát érő árut. Az adósságai ellenben százhetvenezer koronát tettek. A budapesti nagykereskedők megbízásából Vándor Mihály dr. és Fried Vilmos dr. büntető feljelentést tettek Unger ellen s ekkor érdekes dolog került ki. Unger igen nagy értékű perzsa szőnyegeket, értékes női pipere dolgokat neveltségesen potom áron adott el a város szép asszonyainak, akiket sorba ki is hallgattak. Az áruk legnagyobb részét pedig részint elrejtette, részint elzalogosította. A letartóztatott kereskedő ellen igen sokan tettek följelentést.

— Tűz egy vásári sátorban. Ma délelőtt tíz órakor Schláger Károlynak, az aradi vásárra jött dévai kereskedőnek gyermekjátékokkal megrakott sátora kigyuladt. A tüzet a gyorsan megjelent tűzoltóság eloltotta. A kár jelentéktelen. A kereskedő felesége egy spiritusz égőn ételt melegített és ez okozta a tüzet.

— Szőlősgazdák figyelmébe. A fűrt-peronospora még mindig erősen pusztítja a fűrtöket; — sürgősen ajánljuk tehát a tőkék rézkénporral való befuvarát, mely egyedüli biztos védőszer — Rézkénpor (pav mir) állandóan nagy készletben van. Vojtek és Weisz Arad. 2936

— A gráci evangélikus leánynevelő-intézet, amely előkelő körökben kiváló tanítási eredményénél fogva a legjobb hírnévnek örvend, a következő évre már most elfogad előjegyzéseket s kérjük e tekintetben az intézet mai hirdetését figyelemmel kísérni! 2997

— Megérkezett a híres „Rex”-féle befűtés patent üveg, melynek egyedüli elárúsítója Fischer Mór. Arad. Telefon 568. Árjegyzék kívánatra ingyen. 2825

— Felhívjuk az olvasó közönség szíves figyelmét a Csipke Áruházrak mai lapunkban közzétett érdekes hirdetésére. 2597

— Szabó-féle párnai ilolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lógy habja az arcot üdini, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. párnai ilolyaszappan 70 fillér, 3 drb. 2 kor Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hanzu Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. 1118

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izso kölcsönző intézete, Aradon. Ugyane cég vásárol könyvtárakat és hangjegyeket. 2322

— Tulzsfolt raktár miatt női bőrtáskák tenniszverők, sportcikkék, utazó bőröndök utazó készletek, sétebotok s más cikkek mé-

lyen leszállított árba lesznek eladva Hegedüs Gyula kefe, pipere, illatszerek és bőrdíszműáru kereskedésében Arad, Andrassy-tér 15. Telefon 576. 228

— Nincs többé lábizzadás. Megérkeztek valódi amerikai, angol és francia Sandal cipők. Kaphatók Kutányi J. Arad, Vörösmarty-utca. Telefon 335 szám. 2250

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére. — házilag — a likőr azoma... Vojtek és Weisz Arad. 1450

**NESTLÉ**  
gyermekliszjtje

vizzel felfőzve  
csecsemők, gyermekek,  
valamint gyomorbaajosok  
régbevált tápláléka

50 év óta kipróbálva  
és orvosilag ajánlva

Tiszta alpesi tejet  
tartalmaz.

1 doboz 1 kor 80 fill.,  
minden gyógyszerertárban és  
drogeriában kapható  
prospektus ugyanott.



6971

## Pék-sztrájk készül a fővárosban.

Tavaszi fordulat.

Budapest, július 1.

A fővárosi sütőiparosok és munkások között ismét egyenetlenség támadt és ezáltal előreláthatólag komoly harc van kitörőben közöttük. A sütőiparosok és az élelmezési munkások tavaly áprilisban kollektív szerződést kötöttek, a mely egy esztendőre biztosította a békét és megővta a közönséget az áremelésről. Ez a szerződés tegnap járt le. Az új szerződés megkötése körül támadtak a diferenciák.

Spolarits György, a sütőiparostület elnöke a következőket mondja a helyzetről:

— A pékmesterek semmiféle új szerződést nem hajlandók kötni, a régivel teljesen megvannak elégedve és azt épségben óhadják tartani. A szerződésből csupán egy pontot akarnak kikapcsolni és pedig a munkaközvetítést. A munkaközvetítő teljesen megbízhatatlan, mert szerződés szerint egy kisegítő bére hat korona, de hónapok óta ezért a bérért nem tudnak kisegítőt kapni. Sürgős munka alkalmából tíz-tizenhat koronát is elkérnek egy napra. Ezen a visszás állapoton a munkaközvetítő többszöri felszólításra sem tudott változtatni. A munkaadók ingyenes helyközvetítést akarnak létesíteni az iparostületben és erről az elhatározásukról a keddi értekezlet után a munkásokat értesíteni is fogják.

**VITA FORRÁS**  
SOSKUT

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek  
köszvény hólyag es vesebetegeknek.  
Felpohár VITA-forrás a gyomoregést azonnal megszünteti.  
A vállalat tulajdonosa: 1556  
„CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság  
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-12  
Póratár: Nagy Farkas cégnél Aradon.  
Kapható minden jobb fővárosban és gyógyszerertárban.

**Egy hölgy**

436

aki bőréneg egészségben tartására figyelmet fordít, kü önösen a nyári szeplők eltávolítására, a bőr puhán tartására és fonér taint-jére es ezt meg is akarja tartani, az csakis Stecker-gerf-Lilomtejt szappannal mosakodik a főfejű botvédjeggyel Bergmann és taa özög Tetschen a/E. gyár-ból. Darabja 80 fillér, amely minden gyógyszerertárban és drogeriában kapható.

**SALVATOR** kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

101

Az élelmezési munkások szövetségének titkára Kardics Kálmán azt mondja, hogy ők a szerződést ebben a formájában semmi szín alatt meg nem ujtják. Főbb követelésük a következő: Kilenc óras munkaidő, tizenkét óras munkakeretben, gyári üzemekben tíz óra, a munkaidő huszonegy év óta napi tíz óra, tizennégy-tizenhat óras munkakerettel. Ezt a szerinti teljesen jogos követelést, egyrészt saját könnyebbségükért, másrészt a gyárüzemek folytán elszaporodott munkálatlan társaik érdekében óhajtják keresztülvinni.

A munkások lakásbért is követelnek, az eddig természetben adott piszkos, sötét odok helyett. Ezenkívül még védelmi egy munkaadókból és munkásokból alakuló vegyes bizottságot kívánnak. Ennek a bizottságnak az volna a feladata, hogy ellenőrizze és megtorolja a munkaadók terrorizmusát, akik a munkásokat bármikor és minden ok nélkül kidobhatják, amint már számtalanszor meg is tették. Bér-emelést ezuttal nem követelnek a munkások, csak május elsejétől kezdve hat-nyolc százalékot. Sőt a szerződés megkötésénél az a szempont vezeti őket, hogy a közönséget lehetően kiméjlik és a süteményárak drágulását kikérik.

A munkaadók négyszáz süteménykihordót minden eszközzel lehetetlenné akarnak tenni, hogy ez által is szaporítsák a pékek nyomorát és az árut a kiesinyben való árusítás folytán megdrágíthassák. Az élelmezési munkások felsorolt követeléseiből semmit sem hajlandók engedni.

Most várják a munkások, hogy a munkaadók mit válaszolnak követeléseikre, amelyekről keddi ülésükön fognak határozni. Ettől a választól függ, hogy miféle intézkedéseket fognak megtenni követeléseik kiküzdésére.

**KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.**

**Hegyközségek értekezlete.** [Az Aradhegy-aljai Szőlősgazdák Egyesülete engedve azon több oldalról megnyilatkozott óhajnak, hogy az aradhegyaljai hegyközségek egyöntetű rendtartás alapján működjenek, a hegyközségek részére egy új és a mai viszonyoknak megfelelő szabályrendeletet dolgoztatott ki, amely a szőlősgazdákat legközelebről érintő munkáviszonyok és az elemi csapások elleni közös védekezés kérdését is felleli. A hegyaljai szőlőbirtokosoknak tehát igen fontos közérdekét képezi, hogy a hegyközségek ezen új szabályrendelet elfogadása és életbeléptetése folytán ezen említett kérdésekben egyöntetűleg járassanak el, ami bizonyára az e téren jelenleg uralkodó tarthatatlan állapotok javulását fogja eredményezni. Ezen új szabályrendelet tárgyalása és végleges megállapítása céljából a hegyközség f. évi július hó 9-én délelőtt fél 10 órakor, Aradon, a vármegyeháza kistermében egy közös értekezletet fognak tartani, amelyre az egyesület a hegyaljai szőlőbirtokosokat tekintet nélkül arra, hogy tagja-e az egyesületnek vagy sem, ez uton is meghívja.

**Pályázat napidijias mérnöki állásra.** A m. kir. posta műszaki személyzetének kiegészítése céljából több napidijias mérnöki állásra ezennel pályázat hirdetik. Ezen állásokra az 1883. évi I. törvények 10-ik §-a értelmében mindazon magyar állampolgárok pályázhatnak, akik valamely műegyetemen tanulmányaiknak szabályszerű befejezése után, a budapesti királyi József műegyetemen gépészmérnöki oklevelet nyertek, vagy ezen műegyetem által honosított ily oklevéllel bírnak; fedhetetlen előéletűek, testileg ép, egészségesek és posta-távírdátávbeszélő szolgálatra minden tekintetben alkalmasak. Azok a pályázók, akik tanulmányaikat az 1910-11-iki tanévet megelőzőleg végezték, tartoznak hiteles módon azt is igazolni, hogy azóta hol voltak alkalmazva, illetve mivel foglalatoskodtak. A pályázat alá bocsájtott állásokat a postátávírdá vezérigazgatóság fogja betölteni. A sajátkezüleg írt és születési, orvosi, erkölcsi, iskolai esetleg az eddigi működéséről szóló egyéb bizonyítványokkal fészerezt folyamadványok tehát a m. kir. posta-távírdá vezérigazgatósághoz címezve (Budapest, II. kerület Albrecht-ut 3.) folyó évi július hó 15-éig közvetlenül nyújtandók be. A felfogadott napidijias mérnökök állásuk elfoglalásának napjától kezdve napi öt (5) korona díjazásban és hetény külső alkalmazás esetén megfelelő pótlékban részesülnek s annak a hivatalnak fegyelmi hatósága alá tartoznak, melyhez szolgálati feltevre beosztatnak. Azok, akik elvállalt kötelezettségüknek megfelelőek, a szakvizsga sikeres tétele után a létszám viszonyokhoz képest a X. fizetési osztály 3. fokozatába magyar királyi posta és távírdá segédmérnök néven neveztetnek ki. — M. kir. posta-táv. vezérigazgatóság.

**Budapesti áru- és értéktőzsde.**

Közvetkedő társaság.

Budapest, július 1.

Amerika ¼-el drágább. Kínát, vételkedv gyenge, 5 szar min. 10 ill. olcsóbb.

As árak 50 kilónként számítva:

	Déli szarlat	3 órai szarlat
Buza 1911. októberre	11.60—11.61	11.58—11.59
Buza 1911. áprilisi	11.95	11.9 11.87—11.89
Rozs 1911. októberre	9.23—9.24	9.31—9.32
Tengeri 1911. májusi	8.6—8.63	8.57—8.63
Zab 1911. októberre	8.02—8.03	8.01—8.01

**Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).**

Július 1.

Magyar aranyjárdék 4‰ ...	111.90
Magyar koronajárdék 4‰ ...	91.15
Magyar koronajárdék 3½‰ ...	80.15
Magy. földteherm. kötvény 4‰ ...	91.75
Horvát-szlavon földteherm. kötvény ...	94.—
Magyar nyeregyársorsjegy kölcsön ...	220.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön ...	150.—
Oszták járdék papírban ...	92.45
Oszták járdék ezüstbe ...	96.10
Oszták járdék aranyban ...	116.50
Oszták koronajárdék 4‰ ...	92.26
1890. évi oszták államsorsjegy ...	161.—
Oszták-magyar bankrészevény ...	19.38
Magyar hitelbank-részevény ...	852.25
Oszták hitelfintézet részvény ...	656.—
Oszták-magy. államvasuti részvény ...	750.50
20 frankos arany (Napoleonkor) ...	19.01
Német birodalmi márka ...	117.52½
London vista ...	240.17½
Páris vista ...	94.95½
20 márkás arany ...	28.50

**A Temesvári Lloyd-Társulat.**

*személycarnokának hivatalos árjegyzése.*

*Távírtai tájékoztatás.*

(Árak 50 kilogrammonként koronáértékben.)

1911. Jul. 1.

**Buza (szokvány-minőség):**

75 kilogrammos	—	—	—	11.30—11.35
76	—	—	—	11.25—11.30
77	—	—	—	11.35—11.40
78	—	—	—	11.45—11.0.

**Buza (Temesvári kerek ár):**

75 kilogrammos	—	—	—	11.75—11.10
Rozs	—	—	—	8.15—8.27
Árpa	—	—	—	7.05—8.07
Zab	—	—	—	8.45—8.50
Tengeri	—	—	—	8.75—8.80

**Budapest-Kőbányai sertéskereskedelem**

— Jul. 1. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz párónként 400 kilo grammal felül súlyban ————— fillérig; középső páros 300—400 kilogrammig terjedő súlyban ————— fillérig; fiatal nehéz párónként 320 kilogrammmal felül súlyban 168—170 fillérig; fiatal középső párónként 351—320 kilogrammig terjedő súlyban 171—174 fillérig; könnyű párónként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig

Sertéselőszám: jun. hó 27. napján volt készlet 27704 darab, jun. 29. napján előkészített 442 darab, jun. 29. napján elszállított 316 darab, június 30. napjára maradt készletben: 27926 darab.

A hízóti sertés árszabása lanya.

Felelős szerkesztő:

**Bolgár Lajos.**

Mi összes fehér és ruhaneműnket mossuk  
**Sunlight Szappannal.**

**NEUMANN M.**

uri szabó, cs. és kir. udv. és kam. szállító.



776

**Férfi-, fiu- és leányka ruhatelepe ARAD.**

Külön osztály mérték szerinti megrendelésekre.

# Maidt és Schrod

## NYÁRI SZÍNHÁZ

Aradon, 1911. június 2-án vasárnap.

Délután 3 és fél óraker mérésű előadásokkal.

### A kis lord

Működő 3 felvonásban. Írta: Burnett Hodgson. Fordította: Hajo Sándor Rendezte: Keszler Ede.

### SZEMÉLYEK

Dorincourt	Keszler Ede.	Dick	Vass Jenő
Mrs. Errol	Kapólnay J.	Havisham	Varnay Jenő
Errol Cedrik	Vendrey V.	Minnny	Zalay Margit
Hobbs	Pelgar S.	Mary	Benkőné

Este 8 óraker rendes helyekkel és iv. nobn.

### Tatárjárás.

Operette 3 felvonásban. Írta: Bakonyi Károly. Zenéjét: Gábor Andor verseire szerezte Kálmán Imre.

### JÁTSZÓTÁRSASÁG SZEREMÉTE

Lohonyay	Varnay Jenő.	Wallerstein	He'tai J.
Treszka	H. Harmath.	Görö Intéző	Vass Jenő.
Riza báróné	Wlassák V.	Bence	Kulcsár L.
Imrédi	Delly Lajos.	Elemériné	Zalay Margit.
Lórentay	Ladislav J.	Idike	Thlbergné.
Elekcs	Pelzar B.	Szekli Bandi	Kardos F.
Poroszlav	Halmay.	Turi	Herold E.
Mogyoróssy	Rontay B.	Suták huszár	Kahler.

Kazdala este 8 óraker.

## URANIA

(Báró Simony-utca 1. szám. Szabadság-tér mellett.)

Ma, vasárnap 1911. július 2.

1. Finom sajt. Humoros. — 2. Viribus Unitis. Látványosság. — 3. Furfangos találmány. Humoros. — 4. Egy pécipő. Humoros. — 5. Leánykereskedelem. A fehér rab-szolgomó.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Ruhatár. Buffet.

Az előadások tartama 3 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

## APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház szedi csapdája.

Ma, vasárnap 1911. július 2-án:

1. A rózsák fejlődése. Tere észetutáni-felvétel. — 2. A kereskedőség boszúja. Pompás bohózat. — 3. Tengeri kutyák Peru partj. — 4. Látványosság + csodálatlan mézeshata. Humoros. — 5. Betlehem és Palesztina. Tere észetutáni kép. — 6. Wokuczka ur zavarban van. Kacagtató. — 7. Öreg és fiatalok. Szenzációs-szociális tárgyú dráma. — 8. Ki eszi meg a pulykakat? Nevetető kép.

Előadások délután 6 és fél órától.

Utolsó előadás este 11 órától.

Helyárak: Pályó ülésenként 1 kor. Zárszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nézőtérön kalap nélkül megjelenni.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

# SALAMANDER cipők elárúsítása.

Engelhardt-féle Kneip SZANDAL-CZIPŐK már megérkeztek. Óriási választék tennisz-czipőkben.

## NYILTER

### Hol neveltessem leánygyermekem?

Az Angol Kereskedelmi és Gyártási Társaság leányiskolájában, ahol a legújabb tudományokra és hazafiasra tanítja a leányokat. Iskolai díjazások és ösztöndíjak. Tanulmányi és sportversenyek. Szociális és erkölcsi nevelés. Tanulmányi és sportversenyek. Szociális és erkölcsi nevelés.

## Zám (Hunyadmegye)

Klimatikus üdülőhely. Vasútállomás. Posta, távirat Interurbán. Telefon a szállodában.

Bemek park a vendégeim rendelkezésére.

Gyönyörű kiránduló helyek, fenyves és bükkerdők a szállodától 10 percnyire.

Hideg és meleg fürdők a szállodában, valamint fürdés a szabad Marosban kelő felügyelt mellett.

Receio 5 korona naponta, melyben foglalatik lakás, elsőrendű étkezés, világítás, Gyermek 10 éven alul a felét fizetik.

Bővebb felvilágosítást a szállodától.

## Schmidt Antal

szállodás.

2581

## CSÁSZÁRFÜRDŐ

Budapestben, Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Előre megkötés nélküli gyógyfürdő. Párázó források. Többféle gyógyvíz. Török, kő és márványfürdők. Hőforrások. Szénhidrogén és vízföld. A fürdő körüli erdő és a környék szép tájával. A fürdő mellett a gyógyfürdő épületében a fürdőház, a kálicsok, a fürdőház, a kálicsok, a fürdőház, a kálicsok.

2582

## Ingyen-fényképező gépet

kap mindenki izléses és erős kivételben 6 nagyságban, melyek minden előképzettség nélkül használhatóak. A gép mindenki izléses és erős kivételben 6 nagyságban, melyek minden előképzettség nélkül használhatóak. A gép mindenki izléses és erős kivételben 6 nagyságban, melyek minden előképzettség nélkül használhatóak.

1180 utatnyitól mentől

Leop. Schachtler, Wien 104

XVII/2, Lerchenfeldg. 6118

2583

## Világhírű amerikai és angol sandalcipők

óriási választékban, előnyös árakon árult, csak

## Kutányi J.

Arad, Vörösmarthy-utca 1. Telefon 335.



## MARGIT

### GYÓGYFORRÁS BEREGMEGYE

A gyomor, belek, húgyhólyag és különösen a egész szervek haratos bántalmaitól igen jó hatásos még akkor is, ha a betegség már hosszú ideig tart. Megrendelhető: EDESKUTYI L. nál Budapeston és a forrás közeli idejében Munkácsón.

2584

## CHANTECLER

Bevásárlásnál ügyeljen a fenti törv. bej. eredeti csomagolásra, hogy értéktelen utánzatot ne kapjon.

2585

a legmegbízhatóbb és legkellősebb hig. fűzőszer. Az eredeti doboz (6 db) tartályval vagy anélkül K 250.

Aradon kaphatók: Vojtek Kálmán gyógyszer-tárcában, Vojtek és Weisz gyógyszer-nagykereskedésben és Hegedűs Gyula pipere és illatszere kereskedésében.

Ezektől Magyarországon és Ausztriában részben is.

## DIAMANT ÉS MÉREI

Budapest, VII., Nefelejts-utca 15. Telefon 21-51.

2586

## Örökös állást

nyerhet bárki havi 500 forinttal. A Budapesti Erzsébetvárosi Takarékpénztár Részvénytársaságánál (Budapest, VII., Károly körút 19.) állásajánlat. Szakértőlem nem szükséges, mint melléklékletből látható.

Alapítóké 7 millió korona.

2587

## Bortóknak a bot koverésához!

### MATTONI FELE GIESSHÜBLER

SZAVANYÓVIZ

közömbösíti a bort savanyúságát, így a kollektív szesz is maradhat a bort.

2588

## SALAMANDER

A n. é. közönséggel tiszteltül közlöm, hogy a világhírű SALAMANDER gyártmányú cipők aradi kizárólagos egyedárúsítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a SALAMANDER cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt viselhet. Egységárak: Nőlgyek és urak részére 16 K. 50-70 tuxus-kivitel 20-50

## WEINBERGER JANOS, ARAD

elsőrendű cipőáruház

Tessék a kirakatot megtekinteni. Telefon 312. szám.

**BRUNNEN**  
KREISAPOTHEKE, KORNÉBURG bei WIEN.  
-700...  
Kvizd...  
Egy üveg ára 2 kor. 50 fillér.  
Képes ar...  
Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznel, Budapest, Király-u. 12.



**Szülők figyelmébe!**  
**„DE AKOTTHON”**  
Középiskolai tanulók számára. Aradon, Abellak Lajos utca 20. sz. Bertók és Bócsa ötvendékei.  
Kiváló tanerők vezetése és felügyelete alatt. A kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő.  
Idegenből jövő tanulók számára a szeretettel gondos szülői felügyelet. A növendékek állandó felügyelet és szigorú ellenőrzése alatt vannak. Otthoni munkásságukban jeles pedagógusok vezetik és támogatják.  
Az ellátás díja egy tanévre 300 kor. Jelenleg az intézet igazgatójához forduljanak Arad, Simonyi utca 12. sz. szülői.  
Egyelőre csak kevés számú tanulót veszünk fel. Kérjük tehát az igen tiszteletteljes felvétel. Prospektussal és kézzel írtak Fried M. tulajdonos és gondnok.

**Páratlan a maga nemében**  
**RUSZLAND**  
GYÓGYISZAP FÜRDŐ  
bármely más nemzetközi fürdővel szemben.  
Nytva május 15-től szeptember 15-ig.  
A fürdő orvosi szaktekintélyek jóváhagyásával.  
Füüdőigazgatóság.

**SEBEKET**  
gondosan kell megóvni minden tisztáltságtól.  
Főraktár: „A FEKETE SAS”-HOZ.  
Raktár Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárában.



**Arad és fürdőző közönség figyelmébe!**  
**KERPEL IZSÓ**  
Kölcsönkönyvtárba.  
Bíró Lajos: Vizözön. Szomaházy: A krakélek alkonya, Magyar kabala gyűjtemény, Salgari E: Aranymezők királynője. Az arany- és bródy Sándor: Lyra. Hífnér Imre: A bányafelügyelő, Csáth Géza: Déutáni álmom, Andoux Marguerite: Marie Claire, Edmund Edel: A vesztélyes öreg. Lóczy L.: L.: A menyegző, bírodalom története, Chum Károly: Mély tengerek világa. Laurdis B.: Éjjeli nap, Rider Haggard: Hajnalcsillag, Bíró Lajos: Nyári zivatar, Lovász Károly: Festi versek, Köbör Tamás: Egyveleg, Bang Hermann: A fehér ház, Köbör Tamás: Egy test, egy lélek, Szomaházy I.: Milliommok és történetek, Schnitzler: Anatol, Mici grófnő, Sienkiewicz: A hős, Mason: A rózsaszínű szőnyeg, Máb királyné, Lovik Károly: A préda, Krudy Gyula: A podoloni takácsné és a többiek.

**Németben:** Sudermann H.: Die Indische Lilie, Höcker P. O.: Lebende Bilder, Lie Berni, Kämpf gegen die Übermacht, Rosner K.: Schönschön, Herzog Rudolf: Nur eine Schauspielerin, Brandt Martin: Eheleute, Viebig, C.: Die vordere Pforte, Strindberg A.: Höttraten, Engel Georg: Der verbotene Rausch, Wothel A.: Das Tor des Lebens, Kellermann Bz.: Das Meer, Richter K.: Ein Moderner, Sülgenauer E.: Der Pöckelbaum, Becker Käthe: Glücksklee, Róda Róza: Von Bienen, Dronnen und Bienen, Schicht Freiherr: Der Schrecken des Regiments, Ballestrem M.: Zigeunerball, Straß R.: Die thürliche Jungfrau, Liebestraße, Blumenthal: Vom Weib und vom Manne, Heggen slast.

**zenemű-kölcsöntárba**  
újdonosságok érkeztek.  
Zenekölcsöntári díj havi 2 kor., vagy füzetenként 20 fill.  
Léghajók: Ötörök: Risi Bisi, Tanzwalzer, Leit. Morel: Clark, La Matische Linke, Im Walzerausch, Blankenburg, Abschied, der Gladiatoren, Weiner István: Jó holtvilág, segits nekem, Nádor Mihály: Az öngyilkos, Strauss: A részegvillor, Nádor: A princess ász, A kártyás, Weinberger: Ján, romantikus, Bau, Baka-Baitz Irma: Nyári nylásán, Tarnay: 12 Dal, Strausz: Mein junger Herr, Nádor: Nadrágszoknya, Heidelberg: Gavallér, Weiner: Halljátok urak! Farkas: Narancsvirág, Dr. Kárpáti nótáskönyve.  
Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele, könyvtárak kiigazítása és berendezése.  
**KERPEL IZSÓ**  
könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon

**BOURBON**  
DAPFER  
PRIMIÉR  
QUALITÉ  
szines vagy víz és papumentes  
Gyár  
nagyban és kicsinyben eladásra  
ami általában teljesen tartalmatlan.  
nyomás nélküli teljesen parafadvaay

**Szivarkalüvely**  
**Verge szivarka-papír**



dohánykülönlegességi tözsdéjében. 4866

# A fiatalság.

A fiatalság az élet tavasza és mint a hogy az évszakok közül legkellemesebb a tavasz, a mely után vágyódik mindenki; sajnálják, fájlatják, ha elmúlik. Éppen úgy sovárgunk a fiatalság után és nem akarjuk elismerni, ha közeledik annak elmúlása és mutatkoznak az idő előhaladásának jelei. Pedig mint a tavasz, úgy elmúlik a fiatalság is, ha nem gondoskodunk olyan szerekről, mi által fiatalságunkat megóvjuk. Ilyen szer a legelőkelőbb hölgyek által is elismert, közkedvelt és többszörösen kitüntetett törvényileg védett **dr. Biró-féle**

## Havasi Gyopár Crém.

E szer teljesen ártalmatlan anyagokból áll és hatása oly remek, hogy rövid használat után az arcot megifjítja, bájossá, üdévé, szinte hamvassá teszi.

Gyopár mosdóvíz 1 kor. — Nagy tégely 1 kor. — Puder 1 kor. — Szappan 70 fill.

Kapható ma már minden gyógyszertárban és droguáriában.  
Főraktár: Wolf gyógyszertár Kolozsvár. 6832

11404. és 11511—1911. cs. szám

## Hirdetmény.

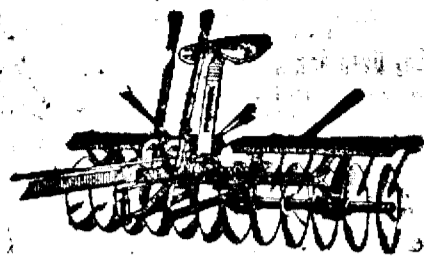
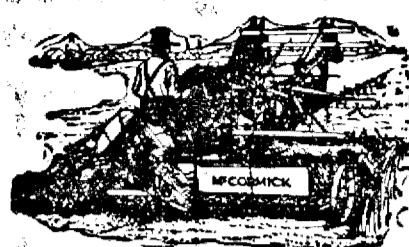
Vb. Saeckl W. Antal aradi közadós elleni csődügyben a csődválasztmány és tömeggondnok azon együttes javaslata felett, hogy a csődtömeghez leltározott az aradi 173. sz. tjkv-ben A. + 2. sz. 226. hrsz. alatt foglalt ingatlanság úgy az azon lévő vám és műmalom és az annak tartozékát képező melomberendezés a törvénykezési rendtartás szabályaitól eltérően szabadkézből Adler Andor és Szántai Béla aradi lakosoknak 68500 korona vételárért eladassék a csődhitelezőknek a Cs. T. 157. §-a értelmében leentő határozat hozatala végett határnapul 1911. évi július hó 13. napjának d. e. 12 órája a kir. törvényszék 74. sz. helyiségébe Heller Mór kir. törvényszéki bíró csődbiztos elé kitűzetik.

Arad, 1911. évi június hó 23-án, a kir. törvényszék, mint csődbíróságnak tartott üléséből. 2733

Seybold, jegyző.

# Kovács Soma és Társa, Arad

Szállít azonnal legjobbnak elismert Mc. Cormick gyártmányu fűkaszálót, lógereblyét, kéveköto aratógépet, tárcsás boronát.



Motorok, gőzgépek, kutak, fecskendők, szerzőszámok, gépfelszerelések, permetező szőlészeti gépek. 6751

## AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—12 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1911. július hó 1.

### Keresünk:

Aradra: délutáni foglalkozásra mérlegképes könyvelőt, magyar és német levelezőt, továbbá egy pénztárosnőt.

Vidékre: serfőzde részére nagyobb vidéki városba 2800 koronával dotált mérlegképes könyvelőt, továbbá 1 bőr, 1 cipő, 5 fűszer, rőfös és rövid, 4 rőfös és divat, 4 vas és fűszer, és 5 vegyes szakmabeli magyar, román és részben német tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet és több tanoncot.

### Alánlunk:

3 fűszer, rőfös és rövid, 2 vas és fűszer, 1 rőfös és 5 vegyes szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE  
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA 801

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

titkár

igazgató.



# „TURUL“-CIPŐ

elegáns,

tartós,

jutányos.

Turul Cipőgyár részv. társ. Temesvár.

Főraktár: Arad, Andrásy-tér 13. Minorita-palota.

Üzletvezető: WEINBERGER EOE.

2982

1200 munkás és alkalmazott. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 180 fiók a bel- és külföldön.



# Nyári menetrend.

Hrvényes 1911. május hó 1-től.

Arad-Budapest.							
Állomások	Szv. I-III.	Gyv. I. II.	Gyv. I. II.	Szv. I-III.	Gyv. I. II.	Tyus I-III.	Szv. I-III.
Arad ... ind.	5-08	6-03	8-20	11-37	4-16	4-51	9-00
Sótronya ...	5-53			11-53		5-08	9-00
Kürtös ...	5-57	6-23		12-07	4-35	5-25	10-53
Lőkősháza ...	5-58			12-22		5-44	10-53
Bánhidai majos ...	5-58			12-28		5-51	10-53
Országút ...	6-02					5-56	
Kétegyháza ...	6-10	6-47	9-03	12-38	4-59	6-08	10-46
Ujkigyós ...	6-11	6-48	9-04	12-46	5-00	6-08	10-46
Békés-Csaba ...	6-24			12-59		6-14	11-03
Békés-Földvár ...	6-35	7-06	9-23	1-11	5-19	6-14	11-03
Mezőberény ...	6-43	7-09	9-26	1-29	5-22	7-11	11-03
Gyoma ...	6-56			1-42	5-36	7-57	11-03
Mezőtur ...	6-57			1-44	5-35	7-57	11-03
Pusztá-Tenyés ...	7-07	7-29		1-54	5-42	8-13	11-03
Pusztá-Pó ...	7-31	7-49	10-06	2-18	6-04	8-29	12-00
Szajol ...	7-36	7-56	10-13	2-25	6-08	8-34	12-00
Ujzásás ...	8-02	8-18	10-38	2-53	6-21	8-51	1-00
Tápiószecső ...	8-03	8-19	10-39	3-01	6-21	8-51	1-00
Nagykátán ...	8-27	8-34		3-23		9-04	1-16
Tápiószele ...	8-48	8-43		3-35		9-16	1-16
Tápiógyörgye ...	9-01	8-52	11-10	3-47	7-04	10-17	1-16
Országút ...	9-19	9-05	11-22	4-03	7-18	10-24	2-11
Békés-Csaba ...	9-26	9-17	11-29	4-15	7-24	10-30	2-11
Békés-Földvár ...	9-49	9-36	11-45	4-38	7-38	10-44	2-11
Mezőberény ...	9-54	9-38	11-47	4-43	7-43	10-49	2-11
Gyoma ...	10-13			5-02		10-58	2-11
Tápiószecső ...	10-27			5-17		11-12	2-11
Nagykátán ...	10-51	10-13	12-16	5-44	8-24	11-37	3-06
Tápiószele ...	11-06			6-02	8-42	11-51	3-06
Tápiószecső ...	11-22	10-35	12-39	6-18	9-00	12-07	3-06
Mende ...	11-37			6-34	9-16	12-22	3-06
Gyömrő ...	11-46			6-41	9-23	12-29	3-06
Maglód ...	11-53		12-57	6-48	9-30	12-36	3-06
Rákcsanak ...	12-17			7-07	9-49	12-55	3-06
Kőbánya fel. p. u.	12-23			7-13	9-55	1-01	3-06
Budapest k. p. u.	12-30	11-25	1-25	7-20	10-02	1-08	3-06

Budapest-Arad.							
Állomások	Szv. I-III.	Gyv. I. II.	Szv. I-III.	Gyv. I. II.	Szv. I-III.	Gyv. I. II.	Szv. I-III.
Budapest k.p.u. ... ind.	11-26	7-05	8-00	2-00	12-20	5-06	9-00
Kőbánya felső p. u.	11-33		8-11		12-30		9-00
Rákcsanak ...	11-43	7-21	8-22	2-13	12-38	5-14	9-00
Maglód ...	12-03	7-38	8-47		1-28	5-23	10-00
Gyömrő ...	12-13		8-54		1-31		10-00
Mende ...	12-23	7-49	9-01		1-39	5-44	10-00
Tápiószecső-Tápiósáp	12-33		9-11		1-53		10-00
Tápiószele ...	1-03		9-21		2-06	6-01	11-00
Nagykátán ...	1-13	8-19	9-41	3-04	2-28	6-13	11-00
Tápiószecső ...	1-23		10-00		2-47	6-21	11-00
Tápiógyörgye ...	2-01		10-11		2-57		11-00
Ujzásás ...	2-18	8-50	10-25	3-34	3-13	6-56	12-00
Szajol ...	2-27	8-51	10-30	3-35	3-15	6-58	12-00
Szajol ...	2-36	9-09	10-52	3-53	3-41	7-11	12-00
Pusztá-Tenyés ...	3-04	9-29	11-09	4-00	4-07	7-25	1-11
Pusztá-Pó ...	3-13	9-43	11-25	4-14	4-27	7-35	1-11
Mezőtur ...	3-21		11-37		4-41	7-43	1-11
Pusztá-Pó ...	3-31		11-48		4-55	7-53	1-11
Mezőtur ...	4-13	10-13	12-05	4-45	5-21	8-11	2-11
Gyoma ...	4-21	10-14	12-10	4-46	5-24	8-14	2-11
Mezőberény ...	4-31	10-37	12-33	5-05	5-53	8-28	2-11
Békés-Csaba ...	5-02	10-43	12-40	5-06	6-08	8-40	2-11
Békés-Földvár ...	5-13	11-03	1-04		6-21	9-01	3-11
Békés-Csaba ...	5-24		1-13	5-34	6-33	9-13	3-11
Békés-Csaba ...	5-35		1-15	5-36	6-44	9-25	3-11
Ujkigyós ...	6-06	11-21	1-28	5-47	7-00	9-38	3-11
Tápiószecső ...	6-44	11-28	2-05	5-57	7-13	9-51	3-11
Ujkigyós ...	6-58		2-17		7-27	10-05	4-11
Kétegyháza ...	7-12	11-41	2-29	6-15	7-43	10-17	4-11
Országút ...	7-13	11-42	2-34	6-17	7-48	10-22	4-11
Bánhidai majos ...	7-21				8-00		5-10
Lőkősháza ...	7-26				8-05		5-10
Kürtös ...	7-34		2-51		8-13		5-10
Sótronya ...	7-49	12-06	3-05		8-28	10-04	5-10
Sótronya ...	7-59		3-15		8-38		5-10
Arad ...	8-13	12-24	3-29	6-58	9-00	10-26	6-02

Arad-Térviz.						
Állomások	Gyv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Tyus.
Arad ... ind.	12-32	2-14	4-04	7-08	6-32	11-15
Óthalom ...		2-26	4-15		6-43	11-25
Maroscsicser ...		2-37	4-24		6-52	11-35
Gyork Ménéz ...		2-49	4-37		7-05	11-45
Opálos megálló ...		2-55				
Opálos ...		3-02	4-48		7-17	12-15
Ránszabarcza ...		3-07	4-53		7-22	
M.-Radna (6) ...	1-06	5-15	5-01	7-45	7-29	12-28
Milova-Odv. (1) ...	1-06	3-25	5-11	7-37	7-34	12-31
Konop ...		3-38	5-26		7-46	12-33
Marosbors ...		3-49	5-42		7-56	1-04
Soborsin ...	2-01	4-48	7-31	8-33	8-12	1-04
Zám ...		2-19	7-11	8-14	8-55	2-04
Márosbors ...		2-41	7-16	8-38	9-59	4-11
Déva ...		2-07	8-23	10-37	10-39	5-08
Piski ... (6) ...	2-18		8-33	10-52	5-31	
Piski ... (1) ...	2-25		8-40	11-07	6-01	
Szabó ...		2-44	9-28	11-34	6-38	
Alvincs ... (6) ...	2-15		10-33	12-20	7-08	
Alvincs ... (1) ...	2-23		10-41	11-27	7-38	
Szabó ... (6) ...	2-34		10-53	12-39	7-41	
Szabó ... (1) ...	2-43		11-05	13-46	7-44	
Térviz ... (6) ...	2-57		11-19	1-12	8-21	

Térviz-Arad.						
Állomások	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Vv.
Térviz ... ind.	8-14	3-31	10-37	2-05	8-51	
Szabó ... (6) ...	8-22	4-38	11-19	2-31	9-11	
Szabó ... (1) ...	8-30	4-46	11-27	2-36	9-21	
Alvincs ... (6) ...	8-38	4-54	11-35	2-50	9-31	
Alvincs ... (1) ...	8-46	5-02	11-43	2-54	9-41	
Szabó ... (6) ...	8-54	5-10	11-51	3-03	9-51	
Szabó ... (1) ...	9-02	5-18	11-59	3-07	10-01	
Déva ...	9-10	5-26	12-07	3-11	10-11	
Márosbors (1) ...	9-18	5-34	12-15	3-15	10-21	
Zám ...	9-26	5-42	12-23	3-19	10-31	
Soborsin ...	9-34	5-50	12-31	3-23	10-41	
Marosbors ...	9-42	5-58	12-39	3-27	10-51	
Konop ...	9-50	6-06	12-47	3-31	11-01	
Milova-Odv. ...	9-58	6-14	12-55	3-35	11-11	
M.-Radna (6) ...	10-06	6-22	1-03	3-39	11-21	
M.-Radna (1) ...	10-14	6-30	1-11	3-43	11-31	
Ránszabarcza ...	10-22		1-19	3-47	11-41	
Opálos ...	10-30		1-27	3-51	11-51	
Opálos megálló ...	10-38		1-35	3-55	12-01	
Gyork Ménéz ...	10-46		1-43	4-03	12-11	
Maroscsicser ...	10-54		1-51	4-07	12-21	
Óthalom ...	11-02		1-59	4-11	12-31	
Arad ...	11-10	10-50	1-07	4-15	12-41	

Arad-Temesvár-Józsefváros.				
Állomások	Szv.	Szv.	Vv.	Szv.
Arad ... ind.	6-15	12-37	4-33	7-19
Újarad ...	6-26	12-49	4-45	7-31
Németség ...	6-42	1-05	5-03	7-47
Vinga ...	6-55	1-18	5-19	7-59
Orcsifalva ...	7-06	1-29	5-30	8-10
Mercsifalva ...	7-16	1-40	5-40	8-21
Szentandrás ...	7-27	1-53	5-52	8-31
Temesvár-Jv. ... trl.	7-44	2-10	6-08	8-47

Temesvár-Józsefváros-Arad.				
Állomások	Szv.	Vv.	Szv.	Szv.
Temesvár-Jv. ... ind.	6-06	6-56	2-24	9-00
Szentandrás ...	6-26	9-08	2-44	9-20
Mercsifalva ...	6-46	9-28	2-54	9-40
Orcsifalva ...	7-06	9-48	3-04	10-00
Vinga ...	7-16	9-58	3-14	10-10
Németség ...	7-26	10-08	3-24	10-20
Újarad ...	7-36	10-18	3-34	10-30
Arad ...	7-46	10-28	3-44	10-40

(Ütemezés nem díjazott.)

**Értesítés!**

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy **Zsigmondháza** a

**„Petőfi“-hez**  
cimzett vendéglőt átvettem.

és azt tovább vezetem. Főtörekvésem mindenkör az leendő, hogy a nagyérdemű közönséget minden tekintetben kielégítsem. Vasárnap és ünnepnap jó cigányzene. Jó hideg és meleg ételek. Mindenkör friss csapolású kőbányai fehér és barna sör. Gyors és pontos kiszolgálás. A nagyérdemű közönség becses párfogását kéri kiváló tisztelettel

**Ruhm Bálint,**

vendéglős.

2945

**Apró hirdetések.****Szülők figyelmébe!**

„Deák Otthon“ Aradon, Aulich Lajos utca 20. sz. A mai kornak minden tekintetben megfelelő internátus a legjobb tanerők vezetése alatt. Növendékek (benlakók és bejárók) csak korlátolt számban vétetnek fel. Az igen t. szülőket kérjük, hogy lehetőleg július 10-ig biztosítsák fiaik helyét az intézetben. Igazgatóság: Simonyi-utca 9. sz. 2590

**Kiadó**

4 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-helyiségekkel, villany-világítással ellátott, teljesen külön álló föld-szintes lakás azonnal. Ugyanott egy utcai bejárat, száraz világos műhely, vagy raktárhelyiség kiadó Hasszinger-utca 5. sz. 2346

**Könyvtészetünkben**

egy tanuló és egy tanuló leány fizetéssel felvétetik.

**Szőlő**

10<sup>1</sup>/<sub>2</sub> kat. hold a hegyalján teljes felszereléssel, 4 szobas butorozott lakással, nagy verandával 48.000 K. eladó. Czim a kiadóhivatalban 2297

**Polgári iskolai tanítónő**

tanít tantárgyakat, németet, franciát. Cime Krausz Paulin könyvkereskedésében. 2642

**Elegáns****bérautók**

turára, napra, órára Szabadságtér 17. sz. Telefon 816. 2723

**Egy jó forgalmu**

szikvizgyár, mely üzemben van, eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Hegedüs János építőmester Battonyán, a gyár szintén Battonyán van. 2892

**A világhírű amerikai**

„Vera“ cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél szereshetők be, kinek sikerült az egyedárusítást ~~arad~~ hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

**Jó házi koszt**

kapható házbán és házon kívül, Szabadság-tér 22., Színházépület, I. emelet jobbra. 2787

**Tanítást**

vállal oktatásban jártas alapvizsgázott bölcsészethallgató, helyben esetleg vidéken is. Szives megkereséseket „Tanárjelölt“ jellegre a kiadóhivatalba kérek. 2876

**Zanárjelölt**

a szünidőre tanítványokat vállal. Cím a kiadóhivatalban. 2877

**Autemobil**

Puch-gyártmány 8 lóerős, 2 személyes, teljesen jó karban eladó. Czim kiadóhivatalban. 2871

**Eladó.**

1000 m. hasáb bükkfa boklia vávágásba Petrika Miklós cég. Állomás Bokszeg-Beél. 2889

**Eladó**

70 hektóliter 5 éves ó-bor Aradán Sofronnál Világoson. 2786

**Magyar állami**

8-as cséplő-garnitúra magánjáróra átalakítva, jutányos áron eladó. Cím Klein Béni, gépész, Kaba 2728

**Román községben**

Jóforgalmu 17 év óta fennálló vegyes kereskedés házzal együtt eladó. Bővebbet Pollák Lipót Főnlak Temesm. 2857

**Egy n'cal**

különbejáratu, modern butorozott szoba azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóban. 2922

**Eladó modern magánh'z**

Kapa-utca 45b, kényelmes urilakás, kert, termő szőlővel, árnyas udvar, villany, vízvezeték. Értekezhetni a déli órákban 8 ig ugyanott, július 15-ig. 2921

**Használt írógépek**

gyárilag javított állapotban bámulatos olcsó árban kiárusítatnak. Lukács Rezső, írógépezlet Luther Márton-utca 1. szám. 2428

**Angol nyelvben**

kitűnő gyakorlati módszer szerint oktatást nyújt, Angliában évek hosszú során át tartózkodott kiváló képzettségű nyelvtanár Bővebbet Kerpel Izsó könyvkereskedésében. 2880

**Magán-detektív****és felvilágosító intézet**

Arad, Forray- és Rákóczi-u. sarok.

Elvállalok bizalmi, házassági öröksegi és egyéb kényes ügyekben

**■ kutatásokat ■**

személyek, lakások, üzletek, avagy alkalmazottak feltűnés nélküli megfigyelését, eltűnt egyének 2761

**kinyomozását**

bel- és külföldön. — Levélbeli meghívásokra bárhol megjelenek. — Titkos intézkedés. — Válaszbélyeg.

**Vezető: Fodor A.****Izraelita Fiuinternátus**

Arad.

Chorin Áron-utca 1. szám.

Az intézetben a jövő tanévre még egy pár gyermek elhelyezést nyerhet. Svintugy grengé- és magántanulók összevont vizsgálatra is mérsékelt díjazás mellett, felelőséggel előkészítetnek. Az intézet az összes iskolák közelében van. A növendékek szigorú felügyelet alatt állanak és tanulmányaikban jeles tanerők által előkészítetnek. Kivánatra az internátus készséggel küld prospektust. 2625

**Cséplő Garnitúra**

egészen új, még a gyárban

van, tehát használatban sem

volt, haláleset miatt jutányos

árban s kedvező fizetési felté-

telek mellett eladó. Bővebb

felvilágosítást ad szivesség-

ből SUGAR BÉLA ur

Aradon, Deák Ferencz-

utca 32. sz. 289

**Műhely áthelyezés!**

Értesitem a n. é. közönséget és a t. ügyfeleimet, hogy Wesselényi-utca 1. szám alatt volt

asztalos műhelyemet Deák Ferenc-utca 33. szám alá

helyeztem át.

A nagyérdemű közönség további szives párfogását kérve maradok kiváló tisztelettel

**Olmützer Károly**

2624 épület és butorasztalos.

**Minden versenyt felülmul**

jóság, tartósság és olcsó ár tekintetében

**Czernóczky Mihály**

Kossuth-utca 3. szám

alatti saját műhelyében készült férfi-, női és gyermek cipők fekete- és színes bőrökből készítve, ugyisint félcipők minden fazonban kapható!! 1476

**Eladó vendéglő és ház.**

Mindszenten, a főutcán levő negyven év óta fennálló nagyvendéglőmet összes berendezéssel, házzal együtt — más vállalat miatt — örök áron eladom, esetleg haszonbérbe kiadom.

A vendéglő áll: 1 nagyterem, 1 kisterem, 1 söntés, üvegezett folyosó, fásított kert-helyiség, szaléti, fedett kuglizó, 2 tekeasztal (egyik új); továbbá 6 szoba, 1 tál és 1 nyári konyha, éléskamra, magtár, jégverem (jéggel), istálló, göré, 2 nagy pince, stb., stb.

**Saját acetylon világítás és Vízvezeték a házbán!**

Komoly vevőknek vagy bérbe venni szándékozóknak szivesen ad bővebb felvilágosítást a tulajdonos 2872

**Zánthó Kálmán**

vendéglős

MINDSZENT.

Csongrád megye

**ÉRTESÍTÉS!**

Van szerencsém úgy a városi, mint az utazóközönséget tisztelettel értesíteni, hogy a jóhírnévnek örvendő 2980

**„MOTOR“ vendéglő és éttermet**

átvettem.

Főtörekvésem, hogy mélyen tisztelt vendégeimet izletes, jó ételek és kitűnő italok kiszolgálásával mindenkör legjobban kielégítsem. Szives párfogást kéri

kitűnő tisztelettel

**Kocsis Ferenc,**

vendéglős.

# Legszebb ernyők! Legjobb fűzők!

## Varga D. Daninál Kaphatók Arad, Andrassy-tér 20. sz.

Ernyő javítások és áthuzások pontosan és gyorsan készíttetnek. 4578  
Deréktűzők méret után a legújabb formákban.

### Apró hirdetések.

Minden szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, feltűnőbb szedéssel 8 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők.

### Zálogházból

kvártt arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad Farkas Streicher Arad, Tököly-tér I. 2974

### „Nagykorú”-nak

23-án levél ment, kérek választ. 2934

### A gyermekek számát

2 vagy 3-ra korlátozni okos és sok pénzt takarít meg. A biztos utmutatást ehhez — melyre vonatkozólag sok ezer hálairat érkezett be, 90 fillér magyar bélyeg ellenében diszkrétan küldi: Frau A. Kaupa Berlin S. W. 266 Lindenstrasse 51. 1224.

### 2 jó forgalmu

fehér pékség kenyér sütődével együtt vidéken egyik közülük eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2869

### Zhököly Jure-utca.

37. szám alatt egy szép magas kétszobás udvari lakás augusztus hó 1-től kiadó. 1986

### Samponok

10, 16, 24, 30 és 40 fillér. **Con-fetti** 100 csomag 6 K., 1000 csomag 42 korona. Ingusz I. és fia könyv- és papír-kereskedésében Arad, főútlek Andrassy-tér 16., fióközllet Weitzer Janos-utca. 555

### Eladó.

Kossuth-utca 9. számú ház, egy 280 négyszögletes üretelek, használt ablakok, csatornák és zsin-dely. Ugyanonnán épülettörmelék hordható. 2893

### Eladó.

A piac közelében egy forgalmas utca mellett levő teljesen új, jól jövedelmező adómentes ház. Parquetázott modern lakás, fürdőszoba, villanyvilágítással és szép kert, termő fákkal. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2778

### Földszintes,

modern 4—5 szobás lakóházat keresek megvételre, Andrassy-ut közelében. Ajánlatokat ár megjelöléssel a kiadóba kérek. 2284

### Kiadó lakás és butorozott szoba

Egy 8 utcai szoba és alkoból álló lakás az első emeleten, és hozzávaló mellékhelyiségekkel a Szt. Pál-utca 3. sz. házban augusztus hó 1-re kiadó. Ugyanott az első emeleten egy kényelmes két ablakos butorozott utcai szoba külön bejárattal július hó 1-re kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál a házban. 2777

### Nagy gyakorlattal bíró egyén

soffóri állást keres június 1-ére. Cím a kiadóhivatalban. 2866

### Két asztalos segéd

felvétetik. Ujarad, Fő-utca 50. 2879

### Szöllő.

eladó, Ó-Páloson vasúti állomástól 20 percz távolságra, jó fekvésű, kintő bort terem 1930 □-öl terméssel együtt jutányos áron eladó, Bővebbet Dóró Martonnál Ó Pálos. 2861

### Kiadó új lakások.

Egy szobahelyiség, több egy és kétszobás lakás augusztus hó 1-re kiadók, a zsidó temető és az újonnan nyitott Mária-utcaiban. 2881

### Augusztus 1-re

Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó egy lakás, a második emeleten, mely áll: 5 szoba, nagy előszobából, valamint modernül berendezett mellékhelyiségekkel, (2 closett) 2 szoba, melynek egyike utcai, teljesen különálló és sibirietbe adható. Bővebbet ugyanott. 2863

### Okl. izr. tanító,

esetleg tanárjelöltet keres július hó 20-tól alkalmaztatásra a jövő tanév végeig izr. Filantropikus Arad, Csorin Aron-utca 1. szám. 2913

### Gymnáziumba

beiratkozó I. oszt tanulóknak latinból előkészítő órákat ad gymg. tanuló, Trombita-utca 1. sz. 2926

### Két szobás lakás

összes hozzátartozó helyiségekkel azonnal kiadó, Szabadság tér 9. sz. 2929

### Eladó

valódi, gyönyörű **Alt-Wien** urna (owle) és 4 darab különféle valódi perzsa sző. yeg. Cím Herczeg Lipót üzletében, Józseffőherceg-ut 7. 2898

### Január

fizetéssel és egy fiatal asztalos-segéd felvétetik, Freiman József képkeretező üzletében Salacz-utca. 2927

### Motorbicikli

mellek üléssel, hatóságilag forgalomképesnek nyilvánítva, olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2924

### Mechanikus, szolgál

és több pénzbeszedő ügynökök felvétetnek fizetés és magas jutalék mellett a Singer Co. varrógép részvénytársaságnál Aradon, József főherceg-ut 9. szám alatt. 2923

### Régi, jóforgalmu kenyérsütőde

azonnalra kiadó Bővebbet Demeter-utca 07. sz. alatt. 2895

### 900 hold

jó hegyi szántó, erdő és gyümölcsös parcellákban is a 400 koronáért eladó. Jelentkezni lehet Asbóth Gyulánál, Arad Weitzer-utca 17. 2937

### Keresek

4 polgárit végzett kisasszonyt kölcsönkönyvtáram és kifutó fiut üzletem részére. Kerpel Izsó. 2938

### 1 doboz 100 drb.

levélpapír 1 korona. Amerikai töltő tollszár 1 kor. Gyümölcs szalvetta 100 drb. 1 kor. Salicillal telített valódi pergament papír kapható Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. 2551

### Tőgyfa hulladék,

száraz, fél ölenként 7 koronáért kapható Dengl fatelep, Kossuth-utca végén. 2935

### Egy butorozatlan szobát

teljes ellátással keres magános nő. Bővebbet „Közel” alatt a kiadóban. 2989

### Jóforgalmasabb helyen

egy berendezett férfidivat és dísműáru üzlet más vállalat miatt kedvező feltételek mellett átadó. Közelebbet a kiadóhivatalban. 2940

### Keves vármegye

egyik járási góczpontjában egy üzlet 20.000 K évi forgalommal eladó. Bővebbet Wolfner Lászlónál Arad, Boros Béni-tér 1 szám. Ugyanott egy 6 járatu malom berendezés eladó. 2947

### Kiadó

Rác-féle üzlet trafik, italmérési engedélylyel, esetleg házzal együtt eladó. 2914

### Paulison

Máv. állomástól 6 perc. motoros megállótól 2 percnyi járá ra fekvő 1 1/2 holdas termő szőlő eladó. Bővebbet Kultur-palota Bayer. 2943

### Keresek

két szoba, lehetőleg fürdő szobából álló lakást aug. 1-re. Cím a kiadóban. 2943

### Gartner Samu

kerékpár- és varrógép raktára Weitzer János-utca 2. sz. n. Telefon 751.

Új kerékpárok a legjutányosabb áron. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 50 koronától feljebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakszerű javító-műhely.

### Csillárok, Villamos felszerelések

legolcsóbban.

### Diamant-nál

Atzól Péter-utca 2. (a. udvarban).  
Építetők figyelmébe!

Tisztelettel értesitem az építetők közönséget, hogy a mai igényeknek megfelelő építési és tervezési irodát nyitottam. Elvállalok minden a szakmába vágó tervezéseket és építéseket, ugymint házak, villák, nyaralók, tisztviselő telepek, templomok, iskolák, óvodák, gazdasági épületek, beton át-eresztők, beton hidak, vas felszerkeztű hidak a legkisebbtől a legnagyobbig, a legjobb beosztásokkal és legnagyobb költség megtakarítással.

Szakértői véleményezést bocsátást, kisebb építkezések ellenőrzését és felelősségét a legjutányosabban készítek. 2941

Kérve szíves megkeresésüket.

**Strakovits Vilmos,**  
építész,  
Arad, Szél-utca 9. szám.

# A jó gazdasszony befőttekhez kérje a „Dunstol-t”

„Dunstol” a legjobb gyümölcs konzerváló. Kapható minden fűszerüzletben 10 és 20 filléres levél alakú csomagolásban. Reklám és képviselő: Szemző Armin aruügynöknel Aradon Telefon 592. szám. 2618

Napernyők óriási választékban, fekete félselyem ernyők 1.95.

Versenyen kívüli árak!

Selyem tafet-szoknya minden színben 5.50  
Moire selyem-szoknya fekete is ... .. 3.90  
Mosó alsószoknyák minden színben ... .. 1.60  
Reformfűzők legújabb szabás ... .. 3.50

Nyári keztyük 20 krajcártól feljebb.

Remek szép réz karnis 1.75 a kirakatban  
latható. Vitrage rud 15, 18, 25 krajcár.

Csipke maradékok félárban.

Fehér, fekete, kreme, drapp csipkék és  
betétek 50% árleszállítással kiárúsítva,  
amig ezen készlet tart. — Megtekinthető  
vételkényszer nélkül.

150 drb. blouse érkezett! reklám ára 1.45. Szabad-  
ság-téri oldalon levő kirakatban megtekinthető.

... Remek szép férfi ...  
nyakkendők és férfi  
ingek nagy válasz-  
... .. tékban. ... ..

Kérem a kirakatokat  
... megtekinteni! ...

Női ingek, corsettek, nadrágok és szok-  
nyák chiffonból és batisztból nagy válasz-  
tékban.

Csipkeszövetek 30 krajcártól  
feljebb nagy választékban.

HOFFMANN SÁNDOR ARADON, SZINHÁZ-ÉPÜLET.

Fehér himzett batisztok 45 krajcártól fel-  
jebb remek mintákban. 1901

Csipkefüggönyök aj-  
tóra és ablakra 35  
krajcártól kezdve.

Kérem a kirakatokat  
... megtekinteni! ...

Legújabb! Marquissette grenadin minden színben 90 krajcár.

# Radó Gyula

≡ új divatháza ≡

!! Arad, Andrássy-tér !!  
!! Weitzer-utca sarkán !!

Gyászruhák és gyászblusok.

== Rendkívül nagy választékban. ==

## Szabott árak!

Elismert legjobb szabású  
divatblusok.

Pongyolák, jupponok,  
Kész lüster és vászon costümök,  
Kész batist ruhák,  
Lüster-, selyem- és gummi-  
köpenyegek,  
Női divat aljak